అవతారిక

ఈ చిన్నిపొత్తమును రచియించిన గ్రంథకర్త హిందూస్థానము లోచేరిన గంజాంజిల్లా, శ్రీకాకూళం కాపురస్తుడు. ఇతని జన్మభూమి బ్రహ్మపురము. తల్లి సుబ్బమ్మ, తండ్రి గురయ్య, కాపుకులోద్భవుడు. పైడిపాల గోత్రోద్భవుడు. ఇతడు మాణాభ్యాసము కొంతవరకు వైశాఖపురిలో వున్న హిందూ కాలేజిలో బడసినాడు. ఆంధ్రభాషయందలి అంతగా నిపుణత గలిగినటుల తోచదు. ఇతనియొక్క సుశీలతను స్వాభావికగుణమును యీపొత్తమే వల్లడిపరచుచున్నది.

1916 సంవత్సరములో వచ్చిన ప్లేగుజాడ్యములో లాలాగుడా (శికింద్రాబాదు సమీపమున) క్యాంపులోవున్న వ్పుడు మహారాష్ట్రభాషలో విరచించిన శ్రీభగవద్గీతను మ॥ వి. టి. కులశేఖరం మొదల్యారుగారు, అచ్చట కొంతమంది సత్పురుషులకందరకు సొంతమ్ముగా చదివి వినిపించుట తటస్థించెను. వీరుచాలా ఓర్పుగలిగి దయాహృదయులలై అంత శ్రమదీసుకొని ఆవిషయమును తెనిగించి చెప్పినందులకుగాను యీగ్రంథకర్త యీమహోపకారమును మరవకుండా వుండునటుల యీచిన్నిపొత్తమును రచియించుటకు కారణబయ్యెనని తోచుచున్నది.

ఇతనికి అలవడినంత ఆంధ్రభాషయందలి పదములకుం గల మైత్రిని సమకూర్చి విన్నదానిని, స్వానుభవమునకువచ్చినదానిని, శాస్త్రపురాణేతిహాసములలో కొన్ని సారాంశములను క్లుప్తముగా నొక చోటనే గుమిగూర్చి యీచిన్నిపొత్తమును రచించినాడు. ఇతనికి వ్యాకరణశాస్త్రానుభవము చాలా స్వల్పము. "చెఱకునకు వంకరైనేమి, చెఱకు నతీపు" అన్నరీతిగా వ్యాకరణశాస్త్రాది గ్రంధములయొక్క పరిచయము స్వల్పమైనప్పటికిన్ని విషయములను తీపురుచిమాత్రము చక్కగా పదిలపరచినాడు.

స్వతస్సిద్ధమైనటువంటి సత్యమును ప్రతివిషయమందున ప్రతిపాదించుటలో చాలా శ్రమయెత్తుకొని అతనికి జ్ఞాపకమున్నంతవరకు కొన్ని గ్రంధములలో ముఖ్యాంశములను కొన్నిటిని మాత్రము చేర్చి అనుభవమునకు యోచించిచూచిన యెడల వ్యత్యాసము గాన్పించనటుల యీచిన్నిపొత్తమందలి విషయమును అంత మృదుశైలిలో వ్రాసినాడు.

సికంద్రాబాదు, 5—4—21.

బళ్ళారి భీమసేనరావు
యస్. వై. యస్.

నారాయణ సుభాషితము.

అవ్యక్తావస్థలోనున్న బాలురు సముద్రతీరమున క్రీడా వినోదార్థమై విహరించునపుడు అందందున వారలదృష్టికి గోచరమగు వివిధమైన చిత్రవిచిత్రములగు నత్తగుల్లలను, గులకరాళ్లను, గవ్వలను, కాంతపురాళ్లను, స్పటికపురాళ్లను, మొదలుగాగల వినోదమైన వస్తువుల విలువను పాటించక, దృష్టికి మాత్రము అతిరమ్యముగాను, చిత్రముగాను ప్రదర్శింపు వాటినన్నిటిని నొక్కచోటనే యెట్టుల ఆనందముతో గుమిగూర్చెదరో అట్టులనే సంస్కృతాంధ్ర భాషలందలి పదములకుంగల పరస్పరమైత్రి నించుకైనను పాటించక విషయమనెడు దృష్టికి రమ్యముగా గనబడు పదములను మాత్రము, యెద్విధోపదములున్నను, నొక్కచోటనేగూర్చి విషయము చక్కగా ప్రకాశించునట్టుల నాశక్తి వంచనలేకుండా యీచిన్ని పొత్తమును వ్రాయబూనితిని.

ఆకాశ కుసుమమును వాసనచూడవలెననియు, రంకులాడి అరుంధతిపదవికి రావలెననియు, మిడుగురు పురుసూర్యుని గెలువవలెననియు, భోగవనిత పతివ్రతకు సాటి

వలెననియు ప్రయత్నము చేసినయెడల యెంతప్రయోజనకారి యగునో, అల్లిబిల్లిగానల్లిన యీచిన్ని పొత్తమునువ్రాసి, సంస్కృతాంధ్ర భాషలందలి ప్రౌఢతను వహించి, వేదాంత రహస్యములను చక్కగా అనుభవజ్ఞానముచే గ్రహించినటువంటి మహాపండితులచేత వ్రాయబడిన విషయముల కంటెను యిది చక్కగా ప్రకాశించునని తెలుసుట అంతప్రయోజనకారి యే నగును.

మరియు మాజననియగు సుబ్బమ్మగారు నోచిన నోములయొక్క ప్రభావమని యోచించనగును. మాజనకుడగు గురయ్యగారు చేసినసుకృతవిశేషముతప్ప నితరమేముండవచ్చును. పుత్రవాత్సల్యతజూపినన్ను పసితనమునుంచి మంచిమార్గమునందున ప్రవేశించునటుల జేయు సుబోధనలనొసంగిన మాగురువుగారియొక్క అఖండమైనదయయే యీరూపముగా నాజిహ్వాయందుగానమించినది.

పరతత్వ చింతానుభవశీలనటువంటిన్ని సంతత శాంతస్వభావము గలవారైనటువంటిన్ని బ్రహ్మశ్రీ సిరిగుప్ప మధ్వేశరావు పంతులుగారి కనిష్ఠ పుత్రరత్నంబగు బ్రహ్మశ్రీ బళ్లారి భీమసేనరావు పంతులుగారు యీ చిన్ని పొత్తమును చక్కగాపరిశీలించి విషయమందలిగల కొన్ని దోషములను అచ్చటచ్చట తొలగించి శక్తివంచన లేకుండ సాధ్యమైనంతవరకు విషయమును దోషరహితముగాను చదు

వరులకు శ్రవణానందమగునటులగాను జేసినందులకు వారి యొక్క సుగుణసంపత్తిని యెంత కొనియాడినను తీరదుగాన కృతజ్ఞతాసూచకముగా వారికి నావందనములు:—

మరియు యీచిన్నిగ్రంథమును ముద్రించుటకొరకు నన్ను ప్రోత్సాహపరచి సాధ్యమైనటువంటి సహాయమునుగాని సలహానుగాని సమయస్ఫూర్తిగా నాకునొసంగి యీగ్రంథ ముద్రితమనెడు కార్యమును తుదముట్టించి నందులకుగాను మ॥ సిద్ధోజు రామాస్వామి యెల్లయ్య గార్లయొక్క వుదార సాహసముల నెంతనికొనియాడుదు.

వీరలకుతోడుగ యీకార్యమును నిర్వహించుటయందలి ప్రోత్సాహమును జూపినటువంటి మ॥ ఇక్కంపూడి ఆది నారాయణ నాయుడుగారియొక్క మ॥ పి॥ నరసింహులు గారి యొక్కయు కీర్తులను శ్రీరామచంద్ర పరమాత్మ ఆచంద్రతారకముగ ప్రకాశింపజేయుగాక:—

ఇట్లు

తో. వెంకటనారాయణ,

బుధజనవిధేయుడు,

అంకితము.

ప్రవాహములో యెంతకల్మషమున్నను సాగరమంగీకరించునటుల నా చిన్ని పొత్తములో యెన్ని బొల్లులున్నను వసుంధరాత్మజలోలుడైన శ్రీరామపరమాత్మ అంగీకరించునని దృఢచిత్తత గలవాడనైతిని.

రాజహంస నీరమును క్షీరమును గలపివకచోట నుంచినయెడల క్షీరమును గ్రహించి నీరమును నిగ్రహించునటుల పండితులు పాఠకులు యీచిన్ని పొత్తమందలి యెవ్విధమైన దోషములున్నను మన్నించి విషయమును మాత్రము గ్రహింతురని నా ముఖ్యప్రార్థన.

ఇట్లు,

గ్రంథకర్త

TESTIMONIAI

Camp : SRINAGAR.
2—12—1918.

V. KAMESWARAROW,
B. A. B. L. & F. T. S.

Dear Sir,

I have been all the while on tour and now returned from the camp. I remember to have promised you to give my "opinion regarding the book written by you styled Narayana Subhashitam."

I herein enclose my opinion which I hope, you will find.

Closing with my best wishes to you in your future endeavours.

Yours truly,
V. KamesWararao.

OPINION.

I have gone through your book and found to be the most useful one to men of all ages. The simple and beautiful figurative language expressed therein is really displaying the wit of the author. The compilation of this book shows the pains taken by the author in establishing the fundamental truth of nature.

Men of good experience in philosophy, I believe, do agree with the author in many points

ఓం

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ

నారాయణసుభాషితము

శ్లో॥ ఓంకారంబిందుసంయుక్తం నిత్యంధ్యాయంతియోగినాం
కామదంమోక్షదంచైవ ఓంకారాయనమోనమః॥

గమాగమస్థంగమనాదిశూన్యంచిద్రూపదీపంతిమిరాపహారం।
యత్పంచ తేసర్వజనాత్మసంస్థంనమామ్యహంసంపరమాత్మ
రూపం।

బ్రహ్మావిష్ణుశ్చరుద్రశ్చ ఈశ్వరశ్చసదాశివః।
ఏ తేగర్భగతంచైవ తస్మైశ్రీగురవేనమః॥

ఈప్రపంచమందున యీశ్వరునిచేసృజింపబడిన అనంత కోటిజీవరాసులలో మానవుడైజన్మించుట శ్రేష్ఠము. దానిలో యీభరతఖండమున జంబూద్వీపమందుపుట్టుట వుత్తమము

ఏలననగా సమస్తప్రాణులకు వాటివాటియొక్క కోర్కెలను సఫలతజెందించుటకు తగినటువంటి పదార్థములకు ఆటపట్టై యున్నది. మరియు భక్తి, జ్ఞాన, తత్వ, వైరాగ్య, ముక్తులనెడు వాటియొక్క సారమును గ్రోలినట్టువంటి మహాత్ములకు జన్మభూమియై యున్నది. మానవుడై పుట్టుట దుర్లభము. దానిలో అంగహీనుడుగాకుండావుంటుటవుత్తమము. దానిలో పురుషుడై జన్మించుట దుర్లభము. దానిలో బ్రాహ్మణుడై పుట్టుట ధన్యత. ఇచ్చట బ్రాహ్మణుడనగా బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించినవాడని అర్థము. ఏలననగా శ్లో॥ జన్మనాజాయతేశూద్రః కర్మణాజాయతేద్విజః। వేదాభ్యాసీనేవిప్రాణాం। బ్రహ్మజ్ఞానం తు బ్రాహ్మణః॥.

మరియు అద్వితీయుపరబ్రహ్మమగు భగవంతుడు ఓంకారస్వరూపుడని చెప్పబడును. ఆఓంకారము అకార వుకార మకార సంజ్ఞారూపకమయిన అక్షరత్రయములిచే సంకలితమయివుండును. దీనినే పెద్దలు ప్రణవమని చెప్పుదురు. ప్రణవార్థమును గ్రహించు పరిశుద్ధబ్రహ్మవేత్తలకు తప్ప యితరులకు సాధ్యముగాదు. ప్రణవమే పరబ్రహ్మమని వేదములు ఘోషించుచున్నవి. యిటువంటి ప్రణవార్థము నెరిగినవాడే బ్రహ్మజ్ఞాని అనిన్ని యిటువంటిజ్ఞానము గలుగుటే బ్రహ్మజ్ఞానము గలుగుట యని అర్థము.

యిచ్చట జాతివిచక్షణ లేదు. ఎలననగా పూర్వము మహాభక్తులు, పరమతపోధనులగునారలు యెందరెందరో వారలభక్తి తపశ్శక్తులచేతనే బ్రహ్మత్వమును పొందిరిగాని జాతివలన బ్రహ్మత్వమును బడసినవారలు కారైరి. మనుజుడై జన్మించినందుకు ఫలము యేమనగా తనకు సమస్తజీవరాసులకంటె నుత్తమమైన జన్మము లభించినందుకు దానిని సార్థకము జెందించుటయే మానుషత్వముగాని దీనికి వ్యతిరేకముగా నడచుకొనుట ద్విపాదజంతుసమానమని పిలువబడును. గనుక మనుజుడు అతిజాగరూకుడై తనకుగల్గిన మానవజన్మమున కవమానమువాటిల్లకుండా రాత్రింబగలు బూనికతో ప్రయత్నించవలెను. యీరీతిగా ప్రయత్నించుటకును యేక్రియ ఆవశ్యకమో అది యేవిధముగా లభించునో దానిని గుర్తెరిగి పురుషుడు పూనికతో పాటుపడవలయును. మనుజుడు తన పూర్వకర్మచే జన్మమును నున్నతదశకు తెచ్చుకొనుటకు చతుర్విధపురుషార్థములు గలవు. అవి ధర్మము. అర్థము, కామము, మోక్షము వీటిలో. మోక్షమనునది యొక్కటిమాత్రమే మనుజుని జన్మమును సాఫల్యతజెందించును. మోక్షమనగా జీవుని బంధవిముక్తునిగా జేయుటయని అర్థము. యీమోక్షము బొందుటకొరకు తగినవుపకరణములు గలవు. వాటిలో 1 కర్మయోగము, 2. భక్తియోగము, 3 జ్ఞానయోగము. యిచ్చట యోగమనగా జీవపరమాత్మైక్యానుసంధానమని అర్థము

యోగమనగా కూడికఅని అర్థముకూడా గలదు. పైనుదహరించిన మాటివిషయమై కొద్దిగా సూచించి విడచెద.

భక్తియోగమనగా నవవిధభక్తులచే జీవాత్మను పరమాత్మతో సంధించుట అని అర్థము.

కర్మయోగమనగా యేవిధమైన కర్మచేసినప్పటికిన్ని దానియొక్క ఫలాపేక్ష లేకుండా వుండుట. మరియు కర్మచేయునప్పుడు కర్మిష్టివలెనే గాన్పించవలెను, గాని దానిఫలమునుమాత్రము గోరగూడదు. కోరినయెడల దగినంత ఫలము లభించును గాని శాశ్వితానందముకలుగదు.

ఉదహారణము:—

వకమనుజుడు మరియొకమనుజునకు వకపనినిగాని యేదోవకవిధమైన జీవనోపాయమునుగాని చూపించి వానివల్ల యేవిధమైన లాభమును బొందినయెడల ఆమనుజుడు వానికి ప్రత్యుపకారముగా జేసిన లాభమును స్వీకరించుటలో యేయే పాపము లొనర్చినాడో అవి అన్నియు యీలాభమును ప్రత్యుపకారముగా బడసినవానికి తప్పక జెంది, తుదకు కర్మసంచయమునను వృద్ధిపొందించును. గాన యీకర్మ చేయుటయందు వంచన యేమాత్రము వున్నయెడల తప్పక కర్మిష్టిగానె పిలువబడును. అనగా తన సుఖదుఃఖములు యేలాగువుండునో పైవారలవికూడా ఆలాగునే వుండునని తలిచి వారల

నారాయణసుభాషితము.

మీరు జేయు కార్యములలో యేవిధమైన ప్రతిఫలము గోరకుండా జేయుటయే కర్మయోగ మనబడును మరియు ఫలాపేక్ష లేని కర్మమనగా గతించినదానికొరకు చింతించక దాబోవుదాని విషయమై గోరక సమదర్శియై సర్వకాలములందున తనకు లభించిన దానితో తృప్తిజెంది సర్వమూ పరబ్రహ్మస్వరూప మని దలంచి జేయుకర్మముల ఫలములను అపేక్షించక కర్మిష్టినలెనే జరిగించుకొనుచూ భగవంతునికి అర్పణజేయువలెను. లేశమాత్రమైన గోరికగాని, వంచనగాని మనస్సునందు గలిగి కర్మము చేసినయెడల తప్పక కర్మబాధించును గాన అతి జాగరూకతతో కర్మములను జేయుచు భగవంతునికి అర్పణజేయుచు జ్ఞానమును సంపాదించవలెను:—

జ్ఞానయోగమనగా జ్ఞానముతో జీవాత్మను పరమాత్మతో లయింపజేసి ఆనందించుట. యీజ్ఞానము మూడువిధములుగా పరిణమించును.

ఎటులననగా స్వాతివానచినుకు భూమిపైనబడినప్పుడు యింకిపోవును. ఆచినుకే తామరపత్రముమీద పడినప్పుడు ముత్యమువలె గాన్పించును. గాని దానిని మనము చేరిపిన యెడల చెడిపోవును. ఆచినుకే ముత్యపుచిప్పలో బడినయెడలి ముత్యమగును. అటువలెనే శుద్ధజ్ఞానము గల్గినయెడల తప్పక జీవాత్మ పరమాత్మతో లయించి ఆనందమును బొందును.

ఇది మోక్షులననగా పైనుదహరించిన కర్మ, భక్తి, యోగములను చక్కగా అనుష్ఠించినయెడల జ్ఞానముదయించి సమస్తభూతములు పరబ్రహ్మస్వరూపమని భావనగలుగును. అప్పుడే లోపలవున్న జీవాత్మ, పైగాన్పించు పరమాత్మయు ఏకమని భావనగలిగి అవిద్యయను తెరపు గురుభక్తి అనెడు జ్ఞానోదయము కాగానే అద్వితీయమగు పరబ్రహ్మము తానే యని తెలసి ఆనందించును.

పైనుదహరించిన మూటిలో నొకదానిని దేనినైనను మనము శ్రద్ధగల్గి బూనికొని ప్రయత్నించుటకు తలచిన యెడల కొన్ని మార్గములు గలవు. వాటిని వివరించెదను:— సత్యము, భూతదయ, పరబాధావిసర్జనము, భక్తి, జ్ఞానవిచారణ. వీటిలో యేది అభ్యసించినప్పటికిన్ని త్రికరణశుద్ధి ముఖ్యకర్తవ్యము. త్రికరణశుద్ధి అనగా మనోవాక్కర్మములు మూడూయేకరీతిగా నుండవలెను.

సత్యము

సత్యము పరిశీలించినయెడల దానికి సమతుల్యమైన పదార్థము ప్రపంచమందేదియు కాన్పించదు. ప్రాణములను కాపాడునంతటి శక్తి దానిలో గల్గియున్నది. సత్యమువల్లనే సమస్తధర్మములు ప్రోవనడపనారంభించినవి. యిదియే మూల కారణము. యిదియే మోక్షద్వారమునకు మొదటిమెట్టు. దీని

వల్లనే సకలయిష్టార్థములు ప్రాణులకు జేకూరుననని పెద్దలు వక్కాణింతురు. తుదకు చతుర్వేదములు సహితము యీ సత్యమునకు సమతుల్యముగావు. యిటువంటి మంచివస్తువును మనము యెంత అభ్యాసమునకు తీసుకొనివచ్చిన అంతఫలము లభించును. సత్యమును కాపాడుకొనుట మానమును కాపాడు కొనుటకంటె కష్టము.

పూర్వము షట్చక్రవర్తులలో నొకడగు హరిశ్చంద్రుడు మానవతియగు భార్యను సహితము ఛండాలునికి విక్రయించి తుదకు జాతి, మానము విడవాడి సత్యమును కాపాడుకొనుటకు పడరాని గడగండ్లుపడి, పట్టువదలక తుదకు సత్యమును సాధించినందుచేతనే గదా త్రిలోకములందు కీర్తినిజెందెను. అదిగాక, యోగులకుగాని, తాపసులకుగాని తనదివ్యమంగళ విగ్రహదర్శనమును నొసగనటువంటి ఆసుదర్శనమును నేత్రోత్సవముగా భగవంతుడు హరిశ్చంద్రునకు నొసగెను. కనుక అది కాపాడుకొనుటకు కొన్ని ప్రయత్నములను మనము సాధ్యమైనంతవరకు చేసినయెడల లాభకారియై యుండును.

మన దినచర్యలలో వుదయము మొదలుకొని సాయంతనమువరకు వివిధమైనటువంటి క్రియలు, వాటికనుగుణ్యముగా కర్మములు జరుగుచునే వుండును. అటువంటి కాలచక్రము యొక్క విలువసహితము సత్యమును అనుసరించియే నడచుచున్నది. అటువంటి కాలముయొక్క సృష్టి, స్థితి లయములకు

నారాయణసుభాషితము.

కారణభూతుడైనట్టి భగవంతునకు సత్యస్వరూపుడని నామ ముగలైను మరియు అటువంటి సత్యస్వరూపుని నియమించుట కొరకు మంత్రములు యేర్పడెను. అవి సనాతనమునుంచిన్ని యుగత్రయములలో సహితము యీసత్యమనెడు దీపముచేత నే ప్రకాశించుచున్నవి. మరియు చైతన్యమను పదార్థము ప్రతి జడ అజడ వస్తువునందును యిమిడియుండియు కనిపించి, కని పించనటుల వున్నదో అటువలెనే సత్యము అతిసూక్ష్మమై సర్వమునందున నిండియున్నది.

యీసత్యమును అనుసరించి రాగద్వేషాదులు మొద లొలి అరిషడ్వర్గము నంటగల్పి, యింద్రియమనోనిగ్రహము ను గట్టిగా సాగించి దుర్లభమైనటువంటి బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించుకొన్న మహాత్ములయొక్క దివ్యనామములను త్రికాలములయందున కీర్తించుచున్నారము.

ఒకతార్కాణము చెప్పెద:-

పూర్వము రాక్షసులగురువగు శుక్రాచార్యుడు అసత్య ముపలుకుమనీ బలిచక్రవర్తికి యెంతబోధించినను ఆ రాక్షసుల రేడు వినక యీరీతిగా జెప్పెను:—

మ॥ నిరయంబైన నిబద్ధమైన ధరణి
న్నిర్మూలనంబైన ను ।

మరణాంతంబైన కులాంతమైన నిజమున్
రానిమ్ము కానిమ్ము పో ।
హరుఁడైనన్ హరియైన నీరజభవుం
డభ్యాగతుండైన నౌఁ ।
తిరుగన్నేరదు నాదుజిహ్వ వినుమీ
నీవర్య వేయేటికిన్ ॥

అని గురువుగారికి సమాధానము చెప్పెను. గాని తనకు కీడు మూడునని గురువుగారు వారించినను వినక సత్యము కాపాడుకొనుటచేతనే శ్రీమహావిష్ణువు అతని ద్వారము వద్ద సదా సేవ చేయుచుండెను. ఇది యిటులనుండగా యే హేతువచేతనోగాని, శుక్రాచార్యుడు బలిచక్రవర్తితో అసత్యము కొన్ని వేళలయందున చెప్పవచ్చును దోషము చెందనేరదు, అని యీ దిగువ నుదహరించిన రీతిగా చెప్పెను.—

గీ॥ వారిజాక్షులందు వైవాహికములందు,
ప్రాణ విత్తమానభంగమందుఁ ।
చకితగోకులాగ్ర జన్మరక్షణమందు ।
బొంకవచ్చు నఘము పొందదధిప ॥

అనగా వివాహమునకు సంబంధించిన విషయములలో అసత్యము లాడవచ్చునని దోచుచున్నది.

కళ్యాణములు స్థిరపరచుటలో బాలికయొక్క లోపా
లోపములు బాలునియొక్క దలిదండ్రులకు దెలియనీక ఆ
బాలికను వారలమితముగ శ్లాఘించి యేదోవకవిధముచేత
యత్నములు పన్ని వారియుభయులకు కళ్యాణముగావించిన పిమ్మట
బాలికాబాలకు లుభయులకు పరస్పర సంబంధము కలిగి
నప్పుడు బాలికయొక్క లోపములు బాలుడు తప్పక గుర్తెరిగి
బాలికయందుగల ప్రేమాతిశయములు దినదినము క్రమము
గా తగ్గి తుదకు మానరక్షణ ప్రాణరక్షణకంటె ముఖ్యమని
దోచి ప్రాణములను బిలవంతముగా విడచిపెట్టుటకు ప్రయత్న
పడినప్పుడు యీసంబంధమును యేపెద్దలు కూర్చినారోగదా
యని పశ్చాత్తాపబడి వారిని దూషించి, విధినిదూరి, ప్రాణ
ములను విడచుటయో లేక సన్యాసమును స్వీకరించుటయో
తటస్థించును. నిక్కము ఆలోచించినయెడల అంతయు వివాహ
కాలమందలి మిథ్యాదాంపత్యమునుకూర్చిన పెద్దలయొక్క కీర్తి
యనియే శ్లాఘించవలసినది:—కాబట్టి సత్యము మొట్టమొదట
నే వచించినచో యీకష్టములు తలచూపకుండా వుండును
గదా! ఇందుమూలముగా సత్యము యెంతవిలువగల పదార్థ
మో ఆలోచించుడి.

మరియు ప్రాణ, విత్త, మానభంగమందు బొంకినచో
దోషము ఘటించదని దెలసినయెడల చక్రవర్తియగు హరి
శ్చంద్రుడు యేల అంత చిక్కులకు సహించి పడరాని పాట్లు

పడి సత్యమును కాపాడుకొనెను. పరబ్రహ్మస్వరూపుడగు భగవంతునకు సత్యస్వరూపుడని నామముగల్గెనుకదా? అష్ట గా పిపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతము సత్యస్వరూపుడగు భగవంతుడే సమవర్తియైయున్నప్పుడసత్యమన్న మాటవుత్పత్త్యగుటకున్ను, వుత్పత్త్యయినచో దోషములేదని యెట్లు నిర్ధారణచేయునగును. మాయాకల్పితులైన మానవులు నిస్సందేహముగా మాయావిమోహితులై యింద్రియలోలురై సత్యాసత్యము యొక్క విలువను గ్రహించుటకు శక్తిలేక అసత్యము వకానొకవేళలందున బాధించదని వక్కాణించినట్లు గాన్పించుచున్నది. గాని నిప్పు యెన్నటికైనను దానివేడిమిని లేకుండా రాజిల్లదుగదా? మరియు నివురుచే గప్పబడినప్పటికిన్ని నివురు తొలగించినయెడల నిప్పు యేలాగున నిజరూపమున గుణమును కనపరచునో అటువలెనే పాంచభౌతికకల్పితులైన ప్రాణులు మాయను తొలగించుకొనినయెడల సత్యముయొక్క ప్రభావము కనబడును. తుదకు సత్యములేనిది జపములు, తపములు, యాగములు, హోమములు, క్రతువులు, యోగములు, అణిమాదిసిద్ధులు మొదలగాగలవి యేవియు ఫలింపనేరవు. వేయిమాటలేల ప్రణవముయొక్క ముఖ్యాశ్రయముచేతనే వేదశాస్త్రములు నుపజీవించుచున్నవో ఆ ప్రణవము సత్యరూపియై యున్నది.

మనము ప్రస్తుతము కుటుంబసంసారగతులై దినచర్య లలో పురియమైనది మొదలుకొని సాంసారికములగు లెక్క లేని అసత్యములను నాడుచుందుము. వానివల్ల ఫలము లేన ప్పటికిన్ని మన జిహ్వ అసత్యమాడుటయందు ఖ్యాతిని జెం దును. దీని కొక దృష్టాంతమును చెప్పెదః——తనచేత గానటు వంటి కార్యమును చేయగలనని యితరులకు జెప్పి విత్తకోరిక లకు ఆస్పదమును గల్పించి కొంతకాలము నేను రేపు అని జరపినందున నాలికపుర మొక్క నైత్రి క్రమముగా క్షీణిం చును. ఇంకా చీటికి మాటికి లీలావినోదములగాను క్రీడావి నోదములగాను బొంకుట గలదు. ఇది యథాశక్తు సాధ్యమైనంత మట్టుకు జిహ్వాస్త్ర పదిలపరచి దినదినము అసత్యము లాడుట తగ్గించినచో మంచిది. వలయునగా గృహాశ్రమకు బునాది ఆ ధారముగానున్నట్టి సకలసంప్రదాయములకు నాధారముగానున్న ప్రణవము ఉకారస్వరూపిణియై యున్నది. ఇట్టి ప్రణవము అ క్షరములలో నుంటే, అక్షరమనగా నశించనిదండా వుంచునది అని అర్థము. సత్యముతప్ప యితరమైనది ఏదైయైనను నశిం చును గాన ప్రణవము సత్యరూపిణియై యున్నది ఇది యిటుల నుండగా సుమతి యిట్లు వ్రాసెను:——

ఎప్పటి కెయ్యది ప్రస్తుత మప్పటి కా మాటలాడి అన్యు
లమనముల్ నొప్పించక తానొవ్వక! తప్పించుక తిరుగువాడు!
ధన్యుడు సుమతీ!! దీని యొక్క భావార్థము:- ఏకసంగతి యొక్క

నిజస్థితి వకనికి బాగా తెలిసినప్పుడు అది యథార్థముగా రెం
డవవానికి చెప్పినట్లయితే వాని మనస్సు నొచ్చునని తెలిసిన
ప్పుడు ఆ సంగతిని గుప్తపరచి రెండవవాని భావమును గుర్తె
రిగి నూతనముగా నవలెనని భావముగా నుండవచ్చును. గాని
యిచ్చట సత్యమునకు విరుద్ధముగా నుండును. దీని అంతరా
ర్థము యిట్లులను డవచ్చును. వక సంగతియొక్క నిజస్థితి తెలి
సినప్పుడు రెండవవాడు దానినిగురించి అడిగినప్పుడు ఆ సంగ
తియొక్క నిజస్థితి వానికి చెప్పినట్లయితే వాని మనస్సు వ్యా
కులమును చెందునని తోచినప్పుడు మౌనమును ధరించి ధన్య
తనొందవలెనని భావము. గనుకనే మౌనముద్రచేత వాక్కు
వల్ల గలుగు కర్మము సహితము క్షీణించునని మౌనులు మౌ
నవ్రతమును అనుష్టింతురు. గాని రాజయోగసంపన్నులైన
బ్రహ్మవేత్తలు తామరాకునీటియందున్నట్లు అంటీఅంటనట్లు
నటింతురు గాన వారలకు యెట్టిదైన దోషములు అంటనే
రవు. సత్యమనెడు పదార్థమునకు సమస్తవస్తువులయందును,
సర్వకాలములయందును. దానియొక్క విలువకు హెచ్చుత
క్కువలు లేవుగదా! కాబట్టి వకపర్యాయము అసత్యమాడి
జిహ్వను చెడగొట్టినమీదట రెండవపర్యాయము భగవంతుని
గుణాభివర్ణనము పాడుటకు యెటులతగును. గనుకనే పూర్వ
మందున ఋషులు తాపసులు మొదలుగాగల మహాత్ములు
సత్యమును కాపాడుకొని మంత్రసిద్ధి, యోగసిద్ధి మొదలుగాగ

ల సిద్ధులను సంపాదించుకొని కీర్తిని శాశ్వితముగా ప్రకాశిం ప జేయుచున్నారు. సకల మహామంత్రములు పూర్వపు ఋషి ప్రోక్తము లేగదా, అయినప్పటికిన్ని మన జిహ్వా చెడినందున అవి సిద్ధింప నేరవు అనగా సత్యము చెడినందున మంత్రసిద్ధి కానేరదని అర్థము. మంత్రసిద్ధిగాని యోగసిద్ధిగాని గలిగిన యెడల జ్ఞానము గలుగును. జ్ఞానమువల్ల నిజపదార్థముయొక్క గురుతు తెలుసును. నిజపదార్థముయొక్క గురుతు తెలసినందు న ఆనందము కలుగును. అటువంటి ఆనందస్వరూపమును గాంచినమీదట అద్వితీయమగు పరబ్రహ్మము తానని తెలు సును. గనుకనే పరమాత్మునకు ఆనందస్వరూపుడని నామ ము గలైను. కాబట్టి సత్యము ప్రతివిషయమునకున్ను ఆధా రభూతమై వున్నదని భావము. గనుక యిటువంటి సత్యమును కాపాడుకొనుటకు మనము సాధ్యమైనంతవరకు అభ్యాసము చేయవలెయ్ను.

భూ త ద య

రెండవది భూతదయ:—

భూతదయ అనగా అనంతకోటిజీవరాసులయొక్క సృ ష్టి, స్థితి, లయములను తన మాయ అను విలువలేని కాలచ క్రముచేత వినోదమును గావించుచున్న ఆ పరబ్రహ్మస్వరూ

పున్నిచే సృజింపబడిన పిపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతముగల జీవము లను సమదృష్టితో జూచుట అని అర్థము:—

పిపీలికముకంటె ప్రాణముగల చిన్న జీవము మన మ్మాంసచక్షువులకు గన్పడునటువంటిది వేరొక్కటి నుండ నేరదుకదా? అంత స్వల్పజీవమునకు సహితము సుఖదుఃఖములు, ఆహార, భయ మైథున, నిద్ర జాగ్రత్తె మొదలుగాగల అవస్థలు గలిగి యున్నవి. మరియు స్థూలశరీరముయొక్క నిర్మాణమును చూచినయెడల దానికి మనకు భేదము లేదు. సంకల్పవికల్పములును, జననమరణావస్థలును, అకాలమృత్యువులును నెంచి జూచినయెడల దానికి మనకు వ్యత్యాసము గాన్పించదు. శీతోష్ణస్థితులుకూడా సమముగానే నుండును. ప్రారబ్ధ, ఆగామి, సంచితము లనెడు కర్మత్రయములుకూడా దానికి మనకు సమముగానే ఫలములను పంచిపెట్టుచున్నవి. అదిగాక ప్రకృతిసంబంధమైన వ్యవహారములో సహితము చక్కగా పరిశీలించినయెడల లేశమైనను భేదము కాన్పించదు. యుగత్రయములలో సహితము దానియొక్క సృష్టి, స్థితి లయములకును అందుమూలముగా సంబంధించినటువంటి అంతర్బహిర్భేదములకున్ను తత్వమును యెంచిచూచినయెడల భేదముండునని తోచదు. గనుకనే పిపీలకాది బ్రహ్మపర్యంతము యెంచిచూచినయెడల సమస్తజీవరాసులు పరబ్రహ్మస్వరూపమని నిర్ధారణచేయుటకు సందియమేల? ఇందులకుగాను వేమనా

ర్యాలు యిట్లు వక్కాణించిరి. ఆ॥ జీవిజీవిజంపు ...పుని నేచంపు
ట జీవుడరసిచూడ శివుడుగాదె జీవుడే శివుడని సిద్ధంబు తెలి
యరా ॥వి॥ మరియొక విశేషము కలదు. ...ము ఆ పిపీ
కముయొక్క చర్య, వాక్కు మొదలుగాగలవి పరిశీలించినం
తటి సూక్ష్మజ్ఞానమును సంపాదించవలయును భేదము న...టు
లు గాన్పించును గాని జ్ఞానచక్షువుకు ... గాంచినయెడల తత్వ
మునొక్క గుట్టు బట్టబయలగును.

ఎటులనవగా బురదలో పంకజము మొలచును. దానికి
దగ్గరనే మండూకము వసించును. భ్రమరము దూరముగా
నెక్కడనో వుండును. పంకజము వికసించినంతనే భ్రమర
ము వాయువేగముగా వచ్చి దాని మకరందమును గ్రోలి ఆనం
దించును. సమీపమునందున్న మండూకము బురదలోనుండి
యే ఆనందించును. అటులనే భ్రమరమనెడు జ్ఞానులు మక
రందజ్ఞానమను ...మకరందమును పొందుటకు యెంతో శ్రమగలిగి
సత్ప్రేరేకిన్ని పడెదరు. మండూకమనెడు అజ్ఞానులు ప్రపంచమ
నెడు బురదలోనే వుండిదానిలోనే ఆనందించి జ్ఞానశూన్యు
లై వుందురు. కాబట్టి జ్ఞాననేత్రము విప్పి వెదల తత్వములు
యొక్క యథార్థము గాన్పించును. గాన్పించినచో భేదభావ
న ...లగును. భేదభావన తొలగినచో సమదృష్టి, దానిచే గల్గి
గును. మరియు జడ అజడపదార్థములయందు మనకు పరబ్ర
హ్మస్వరూపము నిండియున్నది. ఎటులనవగా పుష్పములకు

బాల్య, యౌవ్వన, వార్ధికదశలు కలవు. ఇట్టివి మనము అతిసూక్ష్మజ్ఞానముతో గ్రహించవచ్చును.

ఇంకను వానికి సుఖదుఃఖములు జననమరణావస్థలు కూడా కలవు. పుష్పమును తీసి దాని రేకుమీదను చన్నీటిని చిలికినయెడల వకవిధమైన మార్పు గాన్పించును. తిరిగి వేడి నీటిని చల్లినయెడల మరియొకవిధమైన మార్పు గలుగును. దీనివల్ల దానికికూడా సుఖదుఃఖములు గలవని సూక్ష్మజ్ఞానముతో గ్రహించనగును. పుష్పము మొగ్గగానున్నప్పుడు స్థితి, వికసించినప్పుడు వున్నస్థితి, వాడిపోయి రేకులపటుత్వముతప్పి క్రిందను పడినప్పుడు వున్నస్థితి పీటిని చూచినయెడల దీనికి కూడా బాలయవ్వన వార్ధికదశలు గలవని నిర్ధారణ చేయ వచ్చును. దీనికికూడా శీతోష్ణస్థితులు గలవు. గులాబిచెట్టు వక దేశములో బలముగలదిగాను, వాసనగలదిగాను. మరియొక దేశములో బలహీనముగాను, సువాసనతక్కువైనదిగాను గాన్పించును. ఈ మార్పులు ఆచెట్టుయొక్క పుష్పములకు గలుగుటకు కారణము శీతోష్ణస్థితులనియే గ్రహించవలెను. పైనుదహరించిన సుఖదుఃఖములు బాల, యవ్వన, వార్ధిక దశలు, శీతోష్ణస్థితులు గలిగినప్పుడు జననమరణావస్థలుకూడా ఆపుష్పమునకు గలిగియున్నవని చెప్పుటకు సందేహము లేదు.

మృత్తిక (మన్ను) దీనికికూడా పుష్పమువలె సుఖదుఃఖములు, బాలయవ్వన వార్ధికదశలు, శీతోష్ణస్థితులు, జనన

మరణావస్థలుకూడా గలవు. మృత్తికను దెచ్చి దానిమీద నీటిని పోసినయెడల ఒకవిధమైన భేదముకాన్పించును. ఆమృత్తికమీదనే విస్తారముగా వేడినీరు పోసినపిమ్మట చిన్నమార్పు గలుగును. వేడినీరుగాని చన్నీరుగాని వేరే ఒకవిధమైన మృత్తికమీద పోసినయెడల వెంటనే దీనికికూడా గొప్పమార్పు గలుగును. దీనినిబట్టిచూడగా సుఖదుఃఖములు గలవనిచెప్పవచ్చును. మరియు మృత్తికను ఒక్కచోట పెక్కుసంవత్సరములువుంచి దానిని త్రవ్వినయెడల గాని స్పృశించినయెడల గాని దానికి మొట్టమొదట వున్నంతపటుత్వము తుదకు వుండనేరదు. దీనినిబట్టిచూడగా దీనికి సహితము బాల్యయౌవనవార్ధికదశలు గలవని చెప్పవచ్చును. మృత్తిక ఒకచోట ఒకరంగుగాను, కఠినముగా మరియొకచోట మరియొకరంగుగాను, మృదువుగాను వుండును. దీనినిబట్టిచూడగా దీనికికూడా శీతోష్ణస్థితులు భేదమున్నదని భావించవలెను. యివి గలిగినమీదట జననమరణావస్థలు గలవనుటకు లేశమాత్రమైన ఆటంకము గలుగనేరదు. కాబట్టి స్వకీయమగు త్రిగుణాత్మకమైన మాయతో సృష్టి, స్థితి లయములకు గారణభూతుడైనట్టి పరబ్రహ్మము సర్వమునందున నిండియున్నాడనుటకు సంశయమేల?

ఇది యిట్లుండగా గొందరు మానవులు "ఆత్మవత్సర్వభూతాని అహింసా పరమోధర్మ" అన్నవాక్యములకు పాటించకుండా దయావిహీనులై, యింద్రియలోలులై, క్రూ

ను బద్ధులరై జీవఘులను దేవతులకు బలియిచ్చుటయందు చాలా అసక్తిగలవారలై యున్నారు.

ఆదేవతలు వారలయొక్క పూజలను, బలులను అంగీకరించి వారలకు శ్రేష్ఠమైన జన్మములను యిహామందున పరమందున లభింపజేసి ఖ్యాతిని జెందించునని తలంచియున్నారు. యిదియెంతవరకు వాస్తవమో తత్వమును పరిశోధించిన యెడల బయలుపడును. తల్లికొడుకులను బలిగోరునా? అటు నలనే భగవంతుడు సమస్తజీవరాసులను సృజింపజేసి తన యొక్క దయను సమముగా ప్రతిజీవరాసియందున స్ఫురించి సమదర్శియై యున్నప్పుడు జీవములను బలిగా అంగీకరించి మూఢమానవులయొక్క గోర్కెలను సఫలతనొందించుననుట అనుమానాస్పదము. అదిగాక పరబ్రహ్మస్వరూపమే వివిధమైనటువంటి రూపునామములతో పిలువబడుచున్నప్పుడు దేవతలు సహితము పరబ్రహ్మస్వరూపులరని స్థిరమై భాసించుచున్నది. అటువంటి పరబ్రహ్మస్వరూపులరగు దేవతలు బలినిగోరి ఆనందింతురా? మరియు పరబ్రహ్మమునకు ఆనందస్వరూపుడనికూడా నామముగలదుకదా! అటువంటి ఆనందమయుని యొక్క స్వరూపులరగు యీదేవతలు యెటులజీవములకు హింసను కలుగజేసెదరు. ఇందులకు వేమనాచార్యులుగారు యిట్లివక్కాణించిరి. క॥ జీవిజీవిజంపి జీలిక వేయగా। జీవివలనబలిసి చెలగుచుండు। జీవహింసకులకు జిక్కునామోక్షంబు॥వి॥

ఇది యిటులనుండగా మనుజుడు తాను జేసుకున్న కర్మముల ను నివర్తి జేసుకొనుటకు యితర జీవములను బలియిచ్చినంత మాత్రమున నివర్తి యగునా? దీనికి చిన్న వుదహారణము:—

వక మనిషి దొంగతనము చేసినప్పుడు రాజాధికారులు వానికి శిక్షను విధించుదురుగాని యింకొకనికి విధించరుగదా! అటువలెనే యెవరుచేసుకున్న కర్మ వారు అనుభవించవలెను. గాని జీవములను బలిగాయిచ్చినచో ఆకర్మ యెట్లుతొలగును.

మరికొందరు యజ్ఞఫలంపేక్షులై తత్ఫలముగా లభించిన సుఖములను ఆనందింపగోరుచున్నారు. ఆయజ్ఞములు అయిదువిధములు, బ్రహ్మయజ్ఞమనియు, దేవయజ్ఞమనియు, భూతయజ్ఞమనియు, పితృయజ్ఞమనియు, మనుజయజ్ఞమనియు, భాగింపబడినవి, వానిలో అధ్యాపనాధ్యయనములు బ్రహ్మయజ్ఞము హోమాదిక్రియలు దేవయజ్ఞము జంతువులకు బలినిచ్చుట భూతయజ్ఞము అన్నోదకములచేత తర్పణములు నిర్వర్తించుట పితృయజ్ఞము. అతిథులను భ్యాగతుల నాదరించుట మానుషయజ్ఞము భూతయజ్ఞమునకు నొక్క [illegible]కే ప్రతిభాసమైనదని తెలియవచుచున్నది. మంత్రశక్తిచే మృతిచెందిన పశువును జ్యోతిష్టోమముచేత భస్మముచేసి ఆభస్మమును అన్నాదికములయిన పదార్థములతో జేర్చి బ్రహ్మాదిదేవతలకు అగ్నిముఖమున హవిర్భాగములొసంగి వారిని తృప్తిపొందించి మిగిలినది దాను స్వీకరింపవలెను. మృతిజెందిన

పశువును మరల మంత్రశక్తిచే బ్రతికించవలెను, లేకున్న దానికి పరలోకమున నుత్కృష్టపదవి అయిననిప్పించవలెను కాబట్టి నిగ్రహానుగ్రహ సమర్థతగల మహానుభావులే భూతయజ్ఞమున కధికారులుగాని తదితరులు కానేరరు. అట్లుచేయని పక్షమున ఘోరనరకమునకు పాత్రులగుదురు. కేవలము మధ్యమానసులయందు నుచ్చగలవారికిన్ని గ్రామ్యములైన కామ్యములను గోరెడివారికిని భూతయజ్ఞము అవశ్యకర్తవ్యముగాని తదితరులకు ఫలకారి కానేరదు. అంతకష్టపడి తుదకాయజ్ఞమును తుదముట్టించినను, శాకిని, ఢాకిని మొదలగు భూతములకు సంతుష్టికలుగుటతప్ప మరియొక విశేషలాభమేమియు లేదు. భూతయజ్ఞములు జేసెడివారు పామరులనియు ముముక్షువులైనవారికి యిది విసర్జనీయమనియు నావేదమునందే నిషేధముసహితము వ్రాయబడియున్నది.

మరికొందరు మానవులు భగవన్నామోచ్చారణచేసి పశుహింస చేసినచో పాపము ఘటిల్లదని నమ్ముకొనెదరుగాని, అది యెట్లగును? యేలననగా ప్రకరణశుద్ధిగా దోషపరిహారము నిమిత్తమే భగవంతుని స్మరించుట న్యాయముగాని, దీనికి వ్యతిరేకముగా పాపకర్మమును ఆచరించునప్పుడు భగవంతుని స్మరింప వలసినదనుట వింతగానున్నది. యీవిషయములనెల్ల సమూలాగ్రముగా పరిశీలించినచో జీవహింస భగవన్నియతమయినట్టుతోచదుగాని జిహ్వాచాపల్యముచేత పీడింపబడిన

మహానుభావుడైనట్టి యీరీతిగా వ్రాసినాడని విశదమగుచు న్నది. యీజన్మమున దేవతలకు బలియిచ్చిన జీవములు మరి యొక జన్మములో మనకు శత్రురూపములుగా జన్మించి మనలను యేదో వకవిధముచేత తప్పక బలి నిమిత్తమైగుడి జేయును. ఎటు లనగా యింద్రియములు విషయములయందాసక్తి గలిగి వాటిని సంగ్రహించి, వాటివలనగలుగు ఫలములను గుర్తెరు గక కర్మసంచయమును వృద్ధిచేసుకొనుచు అనుభవించినంత అనుభవించి, శేషమును మరియొక జన్మమందున అనుభవించు ను. గనుక నే శ్లో॥ "జన్మాంతర కర్మఫలమవశ్యభోక్తవ్యం కృతక కర్మ శుభాశుభః॥ అని పెద్దలు వక్కాణింతురు కాబట్టి మన మేమరల బలికిపాత్రులమగుదుము. వకజన్మమందున తప్పిన ను, మరియొక జన్మమందైనను తప్పదు. గాన మనుజులు అతిజాగరూకులై హృదయాకాశమందున దయావృష్టిని నెడ తెగకుండా సమస్త జీవరాసులయందున భేదభావన లేకుండా వర్తింపజేయుటే భూతదయ అని పెద్దలు పలుకుదురు.

తనకు గల్గిన సుఖదుఃఖములు మానాభిమానములు, కామవికారములగు గుణములు యెదుటవారికికూడా వున్నవని భావించి సమస్తప్రాణులయందును అంతర్యామియగు స్వ రూపుడు వకడేగాని భిన్నుడుగాడని దలంచి జీవకారుణ్యము గలిగి వర్తించవలెను. సూర్యుడు యెటువలె సమస్త జడ, అజడపదార్థములమీదను తనయొక్క కిరణములను సమముగా

ప్రకాశింప జేయుచున్నాడో అటువలెనే మానవులు భేదభావన లేకుండా సద్దృష్టిగలవారలై సమస్తభూతములందున సర్వకాలములందున వర్తించవలెను. మరియు "అహింసాపరమోధర్మ" అను వాక్యమును పెద్దలు వక్కాణింతురు. అనగ భగవంతునిచే సృజింపబడిన జడ అజడపదార్థములయొక్క మనస్సును లేశమాత్రమైనప్పటికిన్ని నొప్పించకుండావుండుట పరమధర్మమని యర్థము.

ఇది యిటులనుండగా ధర్మవ్యాధుడు యిట్లు వివరించెను. లోకములో యెల్లవారును తమతమ దేశాచార, కులాచార, మతాచారధర్మములకు లోపము రాకుండా నడచుకొని సత్కర్మములనాచరించుచు అత్యాశచే పీడింపబడి యకార్యకరణములందు ప్రవేశింపక, పరవశితాపరాఙ్ముఖులై, ధనప్రధానాదిసత్కారములచే బంధు భృత్య, మిత్రవర్గముల నిత్యము ఆదరించుచు, లభించిన దానితో తృప్తిజెందవలెననియు నెవరికి చింతించక మానావమానములయందు భగవంతుని లీలయని భావించి • సర్వభూతములయందున సమభావోపేతులై యుండవలెను. దీనికి వుదహారణము.

పూర్వము జనకచక్రవర్తి సమస్తభోగభాగ్య బంధుమిత్ర కళత్ర పుత్ర రామము మొదలగు యిహసుఖములు యెన్ని కల్గినప్పటికిన్ని ధర్మమార్గముతప్పక జాతివిత్యాసము లేకుండా సకలజాతులన్ను, సకలమతముల వారిని, యేకభావనగల్గి పాలిం

చుచు, దీనిలో యెవ్వరైనను స్వధర్మములనుగాని, యేూను పూర్విగా వచ్చినధర్మములనుగాని, నీతులనుగాని విడచి వ్యతిరేకముగా బ్రవర్తించినవారలను శిక్షించుచు "అహింస" యను న్నవ్రతము ననుష్ఠించుచు రాజ్యమును పాలించెనుగదా! కనుక తమతమకు సాధ్యమగునంతవరకును, జీవహింసచేయక తొలగవలసినదిమాత్రము ముఖ్యకర్తవ్యము. అట్లు తొలగుటయే అహింసయని చెప్పబడును.

మూడవది పరదారాధనవిసర్జనము:—

పరదారాధనవిసర్జనము.

అనాదిగావున్న జీవుడు యావజ్జీవపర్యంతమార్జించిన పాపకర్మసంచయము సంచితమనబడును. ఆసంచితములో కొంత భోగముకొఱకు పునర్జన్మమునకు హేతువై పాంచభౌతికశరీరమును గల్పించి సత్కర్మదుష్కర్మానురూపములయిన సుఖదుఃఖములనుభవింప జేయును. యిదియే స్థూలశరీరధారణకు కారణమై స్త్రీపురుషజన్మాదులకు ఆదిభూతమై యుండును.

సమస్తదేవతాప్రీతిగాను, భగవదాజ్ఞానుకూలముగాను చిన్నపెద్దలసాక్షిగాను సత్యమనెడు ప్రమాణముతోను మంగళసూత్రమనెడు వస్తువును పురుషుడు స్త్రీమెడయందు గట్టును. గట్టిననిమిషమునుంచియే ఆమె ఆయనకు భార్య అని

పిలువబడును. సంచితములో యెవరెవరు చేసుకున్న ప్రారబ్ధమునుబట్టి వారివారికి తగిలినటువంటి పురుషులకు స్త్రీలు, స్త్రీలకు పురుషులు లభించుదురు. మంగళసూత్రధారణ యనెడు మాట ప్రమాణముగాన దీనికి వ్యతిరేకముగా పురుషుడు స్వస్త్రీనిగాక యితరస్త్రీనిగోరుటే పరదారాగమనమని పేరు. యిది గలుగుటకు కారణములు పెక్కులుగలవు.

మోహాంధకారమయిన మనశ్శక్తిచేతను దిక్తమగు మన్మథపిశాచ మావేశమయినప్పుడు మానినులపైని చింతపారును. యీచింతచే కుందినవారలకు యౌవనోన్మదముచేత మతిభ్రమగలిగి మన్మథుడే పరబ్రహ్మముగాను స్త్రీలే పుపాస్య దేవతలుగాను వారిపలుకులే వేదవచనములుగాను, శృంగార ప్రబంధములే ఉపనిషత్తులుగాను, నటవిటగాయక విదూషకులే మహాపండితులుగాను తమబుద్ధికి తోచినదే [illegible]గాను స్త్రీభోగమే రాజయోగముగాను విషయానందమే బ్రహ్మానందముగాను దోచుట సహజము. అగ్నిగుండము దాపున నేతికుండ వున్నరీతిగా స్త్రీలవద్ద పురుషులున్న హృదయమున ధైర్యముకరిగిపోయి కామవికారము గలుగుట సహజమేగాని, వెలములపొత్తు లభించకపోయినయెడల ప్రాణములకు హానికూడా పకొనొక వేళలందున సంభవించును. అగ్నిచే కాల్పబడుశరీరములకు ఔషధముచే శాంతిగలుగునుగాని మన్మథపిశాచ

ముచే కాల్పబడుశరీరములకున్న మానస్సులకును నుపశాంతి లేదు.

మనోనిగ్రహము లేనివానికి పశ్చాత్తాపమొక్కటే ముఖ్యప్రయోజనము కాని మఱియొక ప్రయోజనము లేదు. మఱియు నిటువంటి మన్మథపిశాచముచే పీడింపబడుచున్న వారు మానినులవల్ల గలుగు సుఖములలో మునిగి పైనుదహరించిన రీతిగా భావించెదరుగాని యింద్రియముల యొక్క నైజగుణములను గుర్తెరిగి వాటివల్ల గలుగుకర్మఫలములను గ్రహించి, సిదానించినయెడల యీవిధముగ నుదహరించిన విషయములే యదార్థములని భావించవచ్చును. యౌవనావస్థయందు కామలీలా ప్రకారములకు ముఖ్యస్థానమని గౌరవింపబడిన రమణీయాంగములందు నేది రమణీయమైనదో తెలియకున్నది. బాల్యమునందు ఆటవస్తువులుగా నుండు అచేతనములయిన ప్రాణిబొమ్మలు చందమున యౌవనమునందు సచేతనములయిన యీచర్మపుబొమ్మలును లీలావిహారయోగ్యములయి యుండును. ప్రాణిబొమ్మలను లోనంగచ్ఛేదనముచేసి చూచినచో వానియందు చేసంగించుకొనుటకు దగినవిషయము లేమియు గనబడవు. యౌవనవంతులయిన యీచర్మపుపడిమలను చూచినమాత్రముననే సర్వాంగములయందున మిక్కిలి యసహ్యకరములయిన మలములు పెక్కులు నిండియుండుట కనబడుచుండును. కాబట్టి విచారజ్ఞానశూన్యతచేత నెంతయు రమణీయముగాదో చెడి

యీచర్మమాంసములయందు మిక్కిలి యనురాగముగలిగించి మహానవరత్నములైన బ్రహ్మనిబొమ్మలయం దనురాగముగలించు బాల్యమే సర్వోత్కృష్టమై యున్నదని నిశ్చయింపవలసినది.

అదిగాక మేదో, మాంస, చర్మ, రక్తాస్థి, మజ్జా, స్నాయు, రేతస్సులతో నిల్లయంగములు నిండియున్నవనియు చక్కగా నెఱిఁగియు వాటియందు నసహ్యపడక చంద్రుడు మొదలగు దివ్యపదార్థోపమానములచేత నవయవముల నత్యంతరమణీయములుగా నభివర్ణించుచు నేకారణముచేత స్త్రీలను భోగించుచున్నారో యూహింప సాధ్యముగాకున్నది. పరిమళవస్తు వస్త్రభూషణాదులచేత మానవులయొక్క తనువులనే యంగములు మాటిమాటికి శోభింగాంచునో ఆయంగములే తుదకు కాకుల గ్రద్దల పాలయి చీకాకుపొందును. మేరుపర్వతముయొక్క శిఖరమునందు బ్రవహించుచున్నగంగాప్రవాహమువలె ముత్యాలసరములే స్త్రీలయొక్క స్తనముల మీఁద నలరుచుండునో యట్టి స్తనములు కడపట కుక్కలు, నక్కలు మొదలగువానికి బండములగుచుండును. గాడిదలయొక్క దేహములవలె మానవులయొక్క దేహములును మాంసరక్తాస్థిమయములయి యుండగా నాదేహములు వికారములనియు నీదేహములు సుందరములనియుఁ దలంచుటకు నజ్ఞానమే ముఖ్యకారణము.

మదము నుద్రేకింపజేయు విషయమున మద్యపానమును, మదవతియు సమానమే యయినను మద్యము త్రాగినపుడు మాత్రము మత్తుగలిగించుటవలనను త్రాగగాగలిగిన మత్తు సహితము కొంచెము సేపుండి పిదప దిగిపోవుటవలనను చూచిన మాత్రముననే మత్తుగలిగించి చిరకాలము పీడించునట్టి స్త్రీకి సమానము కాదని యూహింపవలసినది. పాపమను నగ్నిహోత్రమునకు ప్రచండజ్వాలలగుచు, నరక మను నగ్నిహోత్రమునకు నింధనములగుచు, దుఃఖమను నగ్నిహోత్రమునకు మిడుగురులగుచు, తళుకు బెళుకులను జూపికులుకుచు, మరులను గురులొడ్డి, యడ్డములేక లోకము మోహింపజేయు వనితలు నిస్సంశయముగా నగ్నిహోత్రములుగనుక వారిని జూచినను తలచినను. పురుషులయొక్క హృదయములు దహనమైపోవును. అదియుంగాక నకులుండు నిట్లు వక్కాణించెను :— "మాతృవత్పరదారాంశ్చ పరద్రవ్యాణి లోష్ఠవత్, ఆత్మవత్సర్వ భూతాని యః పశ్యతి స పశ్యతి". అనగా పరస్త్రీని తల్లివలెను, పరద్రవ్యమును మంటిపెళ్లవలెను, సకలభూతములను తనవలెను యెవడు చూచునో వాడు బ్రహ్మజ్ఞానియగునని చెప్పెను. యిచ్చట వివరించినది బ్రహ్మజ్ఞానులకుగాని యిప్పుడు కలియుగబుద్ధిమంతులకుగాదని తాత్పర్యము కాదు :—

బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించుటకు మనుజుడు అతిజాగరూకుడై ప్రతివిషయమందును ప్రతినిమిషమందున అతిశ్రద్ధ

వివాహాది పాటుపడినచో బ్రహ్మజ్ఞానసంపద చేకూరగలదు. ఇదియు గాక పరస్త్రీగమనమువల్ల దేహమునందు కూడ మానహానిగలుగును. ఇందుకు నీతిశాస్త్రమందిట్లు చెప్పిరి. “దాసీ మానహరా తిర్థహంతి వేశ్యా ధనాదికం ఆయుర్హారిణీ విధవా హంతి సర్వం హంతి పరాంగనా” అనగా దాసీసంగమము మానము బోగొట్టును. వేశ్యాసంగము ధనాదులబోగొట్టును విధవాసంగము ఆయువుక్షీణింపజేయును. పరాంగనా సంగమము అన్నిసుగుణంబులను బోగొట్టును. గాన తత్వము విచారించినయెడల అణుమాత్రమైన సుఖముగాని, మానప్రకాశముగాని ఇహమందునగాని పరమందునగాని వున్నట్టు కాన్పించదు. ఇదియుఇలనుండగా పరదారాభిసక్తులగు వారలు పొందినకష్టములకు పరిమితిలేదు ఇచ్చట కొన్నిటినిమాత్రము వుదహరించెదను.

పరస్త్రీనిగోరినందున పంక్తిముఖుడు పుత్రమిత్రకళత్ర సహితముగా సమరమందున నశించిపోయెను. పరస్త్రీమీదకన్నువేసినందున చతుర్ముఖుడు తలబోగొట్టుకొన్నాడు. పరస్త్రీనిమోహించినందున నహుషుడు పదభ్రష్టుడై క్రిందబడి కొండచిలువయైపోయినాడు. పరాంగనా సంగమమువల్ల శీతకరుండు క్షయరోగపీడితుడైనాడు. పరస్త్రీని పట్టదలచినందున బోయవాడు భస్మమైనాడు. పరస్త్రీని చెరపబోయి కీచకుడుపరలోకగతుడైనాడు. దుర్యోధనాదులు తమకు గర్వానువశము

గ ప్రాప్తించినరాజ్యసుఖముచేత సంతోషింపక దురాశపిశా చగ్రస్తులైనందున తమ రాజ్యమును బంధుమిత్రపుత్రపరివారము సహితముగా సమరమందున గూలిరి. కావున ఆ కోపింపక చే పరదారాగమనమువలన లేశమైనను సుఖము జీవులకు చేకూరుదనని నిశ్చయించుటకు వీలులేదు. కాబట్టి ప్రాణులు సదా అపరిమితమైన దుఃఖములకు ప్రాప్తులగుచు లెక్కలేని పెక్కు యోనులయందు బుట్టుచు విశ్రాంతి అన్న వచనము కలలో సహితము గానలేక పరితపించెదరు. దీనికి కారణము యింద్రియములు వృత్తులయందు ప్రవేశించి విషయ సుఖములయందాశక్తి గలిగి మనస్సును లోబరచుకొనుటయని వూహించవచ్చును.

యిది యెటులజరుగునన యింద్రియములు రజస్సత్వతమోగుణముల · కూడుకొని విషయసుఖములయందాసక్తులై వాటియొక్క పూర్ణశక్తిని విజృంభణముచేసి మనస్సును ప్రతిఘటించియున్నాను వాటివశమునకు జేసుకొనుటకు ప్రయత్నించుచుండును. అప్పుడు బుద్ధియనునది దానియొక్క సలహాను పెడచెవిని బెట్టినటువంటి మనస్సును జూచి యేమియు చేయజాలక ప్రత్యేకముగా వేరేనిలుచుండును. తుదకు బుద్ధియొక్క సలహాను చెవిని బెట్టక యింద్రియములయొక్క భుజాబలమువల్ల మనస్సు పాటికిలోబడి అకార్యమైనటువంటి కర్మములను జేయుచు లెక్కలేని పెక్కుజన్మములు యెత్తుచుండును.

బుద్ధికి మనస్సులోబడిన యెడల కర్మసంచయమును వృక్షము దిన దినము వృద్ధిపొందుటకు అవకాశము కలుగనేరదు. మనస్సు బుద్ధికిలోబడియుండుటకు కొన్ని సాధనములు గలవు. అవియేవనగా:—ఆహారము, స్నేహితులు, గ్రంధపరిచయము, పెద్దలసేవ, శ్రవణము, మననము, నిధిధ్యాసము.

యీపైనుదహరించినవాటిని క్రమక్రమముగా అభ్యాసమునకు తెచ్చినయెడల బుద్ధికి మనస్సులోబడి, యింద్రియములు విషయసుఖములనుండి దానసక్తిని విడిచి, మనస్సుతో స్నేహమును చాలించుకొనును. పిమ్మట మనస్సునకు బుద్ధియొక్క సలహానువినుటకు అవకాశముగలుగును. గనుక వాటిని క్లుప్తముగా వివరించెదను:—

ఆహారపదార్థములు రజస్సత్వతమోగుణములను పుట్టించుశక్తిగలవు. వాటిలో సత్వగుణమును పుట్టించు ఆహారపదార్థములయందాశక్తి గలిగియుండవలెను.

స్నేహితులు రెండువిధములు:. బహిరంగస్నేహితులు, అంతరంగస్నేహితులు. బహిరంగస్నేహితులు సర్వదా ప్రపంచవ్యవహారములయందనురాగముగలిగి వారు చేయబోవు కర్మములయొక్క లాభనష్టములను ఫలా, విఫలములనొక్క విలువను అనుసరించి, వారలతో సఖ్యమొనర్చిన స్నేహితులను సహితము వారియిష్టములకు పాత్రులుగా జేసుకొందురు:—

ఈవిధముగాను వారలు కర్మాపేక్షులై, లెక్కింపరాని కర్మములను చేయుచు, ఇంద్రియలోలురై, అమూల్యమైన కాలమును పోగొట్టుకొందురు. ఇది యెటులనగా ఒకపిచ్చి వాడు ఒకవృద్ధవానిని [illegible] లోనికి తీసు కొనిపోయి అద్భుతమగు [illegible] తాను మిక్కుటముగ మద్యపానము చేసి [illegible] తరువాత అధికమైన వృద్ధవానిని విడ నాడినను ఆ వృద్ధవానికి [illegible] ముక్క ఏదో ఒకగోడమీ దనో లేక బాహ్యమీదనో యెటుల పడునో అదే ప్రకార ముగా వీరిభయము స్నేహము తుదకు పరిణమించును.

అంతరంగసంబంధమైన స్నేహము గల్గినయెడల బంగార మునకు వన్నె పెట్టినరీతిగా వారియొక్క స్నేహమువల్ల మరి [illegible] యెటుల లోహమును [illegible] అంతరంగిచింతగల స్నే హితులు [illegible] స్నేహితులయొక్క [illegible] సదా [illegible] సన్మార్గ [illegible] జేయుదురు.

ఇంద్రియ[illegible] లోనైన[illegible] [illegible] ప్రకారా [illegible] చేత [illegible] నిరంతర [illegible] [illegible] వెళ్ళ[illegible] తన స్నేహితుడై, [illegible] బహిర్భ్ర[illegible] [illegible] ముకు [illegible] వానికి బుద్ధియొక్క [illegible] [illegible] వాక్యమునందు, వానిని ప్రతిష్ఠించు[illegible] [illegible] మార్గ

మునందు ప్రవేశింప నిచ్ఛగలవాడై ధేనువునిబాయని దూడ వలెను, పున్నమరాత్రులందున చంద్రునిబాయని చకోరమువలెను, వర్షఋతువు పొడచూపునప్పుడు మేఘములను బాయని చాతకపక్షివలెను, సదా వీరువురు కలసివర్తించి, అంతరంగస్నేహమనెడు పుష్పముయొక్క సువాసనను నలువైపుల సుగంధించునటుల జేయుదురు. యెటులననగా దాహముచేత పరితపించుచుండు చకోరపక్షి చంద్రకిరణములు రావేగమే వాటియందుగల హిమమును గ్రోలి దాహమును దీర్చుకొనినను, చంద్రుడు చకోరముయొక్క దాహమును తీరెనుగదాయని తనకాంతిని తగ్గించుటగాని, లేక తాను అస్తమించుటగాని గలుగక, ఆచల్లనికిరణములను నలువైపుల ప్రకాశింపజేసి చల్లదనమును కాంతిని గలిగించునటుల జేయునుగదా? అటువలెనే వీరిరువుర స్నేహమువల్ల యితరులుకూడా చాలామంది అంతరంగమనెడు పుష్పముయొక్క వాసనను గ్రహించి ఆనందమనుభవించుచుందురు.

గ్రంథపరిచయము:— పూర్వము భక్తుల ముక్తుల, సిద్ధుల, సాధ్యులయొక్క జీవితములవల్ల వారలయొక్క, వున్న తస్థితులు యేరీతిగా వారలకులభించినవో అవి యేయే, కర్మజ్ఞాన, వైరాగ్యభాగ్యములవల్ల చేకూరినవోఅవిఅన్నియుచక్కగా తెలియుటకు అవకాశముగలుగును. ఎటులననగా మనస్వరూపమును జూడవలెనంటే మనకంటితో జూడలేముగాని

అద్దమువున్న యెడల మనస్వరూప మిట్టిదని జూడగలము. అటువలెనే గ్రంథమనెడు అద్దముతో ఆత్మయొక్క నిజస్వరూపస్థితి తెలుసును గాన గ్రంథావలోకన ముఖ్యకర్తవ్యము. తదుపరి సదా యిటువంటి గ్రంథావలోకనమువల్ల యీచంచలమైన మనస్సునకు నిజస్థితి కొంతపట్టుకు, అలవడి యింద్రియముల యొక్క గారడీవిద్య బాగా తెలసి, బుద్ధియొక్క సలహా మంచిది కదాయనితోచి, గ్రహించినదానిని అభ్యాసమునకు తేవలెనని ప్రయత్నపడును.

పెద్దలు అనగా జ్ఞానులు:—రాగద్వేషాదుల బారదోలి, యింద్రియవికారముల నణచి, మనస్సనెడు కుక్కను కట్టిపెట్టి, బుద్ధిఅనెడు మంత్రియొక్క సలహాను చెవినిబెట్టి, కాలత్రయములను గుర్తెరిగి, గమనాగమనములయందు యేకరీతిగా మనస్సును చలింపక నివాతదీపమువలె స్థిరపరచి ఆనందమనెడు జ్యోతిః ప్రకాశమును దర్శించుచు, సదా బ్రహ్మానుసంధానులైవున్నవారలని భావము. అటువంటివారల సేవచేసినయెడల సంశయనివృత్తిగలిగి తత్వవిచారణ క్రమక్రమముగా బోధచూపి, యింద్రియములను విషయములయందు చొరనీయక బుద్ధియనెడు ఖడ్గముచేత గట్టిపెట్టి సదా వారలసేవవల్ల లభించినదానిని శ్రద్ధతో గ్రహించి దినదినము జ్ఞానమనెడు దీపమును సంపాదించుకొనుటకు అవకాశము గలుగును.

శ్రవణమనగా :—సకల చరాచరరూపమైన ప్రపంచమంతయు నిరంతరము చూచుచు సర్వసాక్షిగానున్న పరబ్రహ్మమునకును, తనకును భేదములేదని తెలియజేసెడు మహావాక్యములయొక్క రహస్యార్థమును సద్గురుముఖముగా వినుటయే శ్రవణమనబడును.

ఆ శ్రవణమువల్ల బుద్ధిని ఆవరించుకొనియున్న చీకటి యనెడు అజ్ఞానము జ్ఞానమనెడు సూర్యప్రకాశముచేత నశించిపోవును. ఇది యిటుల నశించినతోడనే దేహమనిత్యమనియు తాను నిత్యమనియు, యింద్రియములు దుఃఖమయములైనవనియు తాను ఆనందమనియు, అంతఃకరణములు చలనశీలములనియు తాను నిశ్చలమనియు, దేహమునకు ప్రాణము ఆధారమనియు, తాను తుర్యమునకు ఆధారమనియు, జీవుడహంభావమనియు, తానసహంభావమనియు, అజ్ఞానము కేవల శూన్యమనియు, తానఖండపరిపూర్ణమనియు, నిరంతరము మనస్సును సమాధానమునకు తెచ్చుట మననమనబడును. ఇది దృఢమైనతోడనే చవిటినేలను విత్తిన విత్తనములవలె సందేహములు తలయెత్తక నాశమగును. సందేహములు నాశమయినకొలదట దేహాదిప్రపంచమునకు దా నన్యముగానుండుటవలన తనకు కాలత్రయములయందును యెల్లప్పుడు ధర్మాధర్మములు, బంధమోక్షములు, జరామరణములు మొదలగునవి యేవియు లేవనియు, జలకణములు పెక్కులొక్కటిగగూడి ప్రవాహమై

నట్టు సమస్తసాక్షులకూటమే సర్వసాక్షియైన పరబ్రహ్మమని
యు: సాక్షిమాత్రముగా వెలసెడు పరబ్రహ్మమే తానని యు
జననమే లేని మరణమెక్కడదనియు, రూపము లేని తనకు వికా
ర మెక్కడదనియు, సంకల్పమే లేని తనకు వికల్పమెక్కడ దని
యు, నెందును పూర్ణముగా నిండియున్న తనకు దిగ్దేశవ్యవస్థ
యెక్కడదనియు, కాలత్రయమునందు నొక్కరీతిగానున్న తనకు
కాలభేదమెక్కడదనియు, నిత్యమై సత్యమైయున్న తనకు జాల
విద్యవలె మిథ్యమయిన యీప్రపంచమెక్కడదనియు, ఆద్యం
త పరబ్రహ్మము తానని నిస్సంశయముగా తెలుసుకొనుట నిధి
ధ్యాసమనబడును. తత్వమిటులనుండగా కొందరు కలియుగి
బుద్ధిమంతులు కొన్ని శాస్త్రములను గ్రంథములను శోధించి,
మెట్టవేదాంతములను కొన్నిటిని బాహ్యవేషధారులగు బోధ
గురువులవల్ల సంగ్రహించుకొని, వాటిని మనస్సులందున పా
దుకొల్పుకొని పూర్వము పరాశరులవారు చెంబెస్థిదానితో
సంగమించలేదా, విశ్వామిత్రుడు మేనకతో రతిసుఖమనుభ
వించలేదా, వారలకు జెందని పాపము మనకు యెటుల జెందు
ననిన్నీ, పూర్వమునుంచి యీవ్యభిచారదోషములు అంతగా
నిషేధించబడలేదనిన్నీ మనస్సునకు సమాధానము చెప్పుకొ
నుచు, యింద్రియలోలురై వ్యభిచారమును తృణప్రాయము
గా నైన నెంచరు. పరాశర, విశ్వామిత్రాదులు చేసిన తపము
లు, మనోబంధనములు మొదలుగాగల కార్యములు యోచిం

చి చూచిన యెడల, వాటిలో అణుమాత్రమైనను సలుపుటకు యీ కలియుగ బుద్ధిమంతులచేత కానేరదు. ఏలననగా, వారలు యున్న యుగములు, వారలయొక్క ప్రాణధారణస్థితి, ప్రాణముయొక్క పరిమితి, వారి కాలములోయున్న యోషధులయొక్క శక్తి, వారలకు గలిగిన త్రికరణశుద్ధి మొదలుగాగలవి వీరలంతున సహస్రాంశమైనను గానరావు.

యీ దురాచారమైన వ్యభిచారమునందు మాత్రమే వారలతో సరిపోల్చ నూహించెదరుగాని వారివలె త్రికరణశుద్ధి, తపః ప్రభావము, జ్ఞాన సంగ్రహము మొదలుగాగల మంచి క్రియలను అభ్యాసమునకు తెచ్చుకొనిన మీదటగదా, వారితో సమానులమనియు, వారలకు జెందని దోషములు మాకు సహితము జెందవనియు నిర్ధారణ చేయునగును. నిప్పు దాని వేడిమిని పోగొట్టుకొనజాలనటులను, చక్కెర దానిమాధుర్యమును పోగొట్టుకొనజాలనటులన్ను వ్యభిచారము దాని దోషమును పోగొట్టుకొనజాలదు. స్వతస్సిద్ధమైన నైజగుణములు జడపదార్థములనుగాని అజడపదార్థములనుగాని విడువజాలవు. గనుకనే విశ్వామిత్రాదులు మాత్రము యీ వ్యభిచార దోషమువల్ల సంగ్రహించుకొన్న కర్మములను తప్పించుకొనజాలిరా? స్త్రీకి పురుషుని నిమిత్తము గల్పించుట ప్రజోత్పత్తి నిమిత్తముగాని రతి సుఖము కొరకు గాదు. యిందుకు వ్యతిరేకముగా కామోద్రేకముచేత రతి సుఖముకొరకు గోరు

ను. యిటువంటి రతిసుఖము ప్రతి స్త్రీయందున యేకవిధము గానే అనుభవింపనగును. రూపు రేఖ విలాసములు మాత్రము భేదముగా గాన్పించును. యిటువంటి రూపురేఖ విలాసముల భేదము రతిసుఖమును యేవిధముచేతగాని మార్పు జెందింప నేరదు. యిది యిటులనుండగా పురుషుడు యింద్రియవ్యాపారములకు లోబడి, మనస్సును చంచల స్వభావమునకు దించి స్వస్త్రీకంటెను పర స్త్రీయొక్క రూపు రేఖ లావణ్యముల నపేక్షించి మోహభ్రాంతుడై, యింద్రియలోలుడై వ్యభిచార దోషమునకు పాత్రుడగుచున్నాడు. గనుక పురుషుడు జ్ఞాన శూన్యుడై యింద్రియ వికారములచేత గలుగు యీ మోహము దోషమును తనకుసంపాదించిపెట్టును గదాయని యెరుగ జాలక, దీపమునుజూచి భ్రమ జెంది ప్రాణములను గోల్పోవు పతంగములవలె యింద్రియ సుఖములను జూచుకొని యీ వ్యభిచారదోషమును సంగ్రహించుకొనును. సర్వవిధముల యెంచి చూచినయెడల పురుషుడు స్త్రీకంటె బుద్ధిబలమునందు యెక్కువ స్థితిలోనుండియు నిజానిజములను, వస్తుతత్వములను వాటివలన గలుగు దోషాదోషములను అర్థానర్థములను చక్కగా గుర్తెరుగనేరక యింద్రియలోలుడై యీ దురాగహానమైన వ్యభిచారము స్త్రీవల్లనే గలుగునని భావించుకొనును. చేతకానివానికి శౌర్యము గలిగిన యెంతప్రయోజనమో స్త్రీ

వల్ల వ్యభిచారముగలుగునని నిర్ధారణచేయుట అంత ప్రయో జనకారియై యున్నది.

నాలుగవది భక్తి :—

భక్తి

ఆకాశమందంతటను తేజస్సు వ్యాపించినటులను, లవణము సముద్రపు నీటిలో గలసియున్నటులను వర్షధారలు మేఘమండలమందున ఘణీభవించియున్నటులను శుద్ధసత్వమైన పరబ్రహ్మమును సమస్తమైనటువంటి అజడ జడపదార్థముల యందును సర్వకాలములయందును అణిమముగాను, మహిమముగాను, గరిమముగాను, లఘిమముగాను, వ్యాపించియున్నదనియు యెటువంటి అణుమాత్రమైన కర్మచేసినను దానికి చెందునటుల చేయవలయుననియు, త్రికరణశుద్ధి ముఖ్యకర్తవ్యమనియు, దృఢముగా దెలసికొని సృజింపబడినటువంటి సమస్త పదార్థములను సమముగా ప్రేమించుటయే భక్తి. ఇది నవవిధములుగా భాగింపబడి యున్నది. వాటిలో కొన్నిటిని సూచించెదను :—

తొల్లి విప్రవరుడగు కుచేలుడు తనకు చిరుతప్రాయము నాటి చెలికాడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మని సందర్శించి సంపదలనుబొందెను. ఇచ్చట కుచేలుడు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మని యందు అనన్యభక్తి సల్పినందున బాహ్యమునకు చెలికాని

వలె నటించి సకల సంపదల నొసగెను. పాండవేయులలో నొకడు గానగు పార్థుడు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మునియం దనురాగ ముగలవాడై జ్ఞానమార్గమును గ్రహించి అన్యభక్తిని సల్పి నిజపదార్థమును సంగ్రహించినందున శ్రీకృష్ణ పరమాత్ముడు బాహ్యమున బంధుత్వమును వెల్లడిపరచి, రణమునందున జయ ము గలిగించెను. దీని అంతరార్థముయొక్క వివరమును చక్కగా శ్రీభగవద్గీత చెప్పుచున్నది.

వైకుంఠ ద్వారపాలకులగు జయవిజయులు మునిశ్రేష్ఠులగు సనకసనందనాదులను పరిహాసము చేసినందుకై శాపమును పొంది కృతయుగమున హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశ్యపులుగాను, త్రేతాయుగమున రావణకుంభకర్ణాదులుగాను ద్వాపరయుగ మున శిశుపాల దంతవక్త్రులుగాను జనియించిరి. వీరలు పర మాత్మునికి అంతరంగభక్తులైనప్పటికి, కర్మ శేషించినందున కొంతకాలము పరమాత్ముని సాన్నిధ్యమును బాయవలసి యుండి మూడు యుగములయందును బాహ్యమున శత్రుత్వ మును గనబరచి సూర్యకిరణములు అస్తమించునపుడు సూర్యు నిలో గలసినటులను, నది ప్రవాహము యెంత కల్మషము గల దిగానున్నను తుదకు సాగరసంగమమైనటులను, కర్పూరము నకు అగ్ని స్పర్శ గలిగినంత దాని రూపమును పోగొట్టుకొను నటులను వీరలు యెంత శత్రుత్వమును బాహ్యమున గనపరచి నప్పటికిన్ని అంతరంగమున భక్తులైనందున అంత్యకాలము

నందు. వారలు ముగ్గురు యథాప్రకారముగా పరమాత్ముని సాన్నిధ్యమును జేరిరి.

మున్ను గోపికలు శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని తమ మనోవల్లభునిగా ప్రేమించి, మిక్కిలి అనురాగముంచి, భక్తి నిదీపించి సర్వకాలసర్వావస్థలయందున ఆదివ్యమంగళాకరునియందు ధ్యానముంచి, అతనితో రతిసుఖములననుభవించి, తరించిరని వినియున్నాము. తత్త్వము విచారించినయెడల దశరథుని ఆత్మజుడగు శ్రీరాములవారు దండకారణ్యములో సంచరించున సమయమందున, అచ్చటనివశించియున్న మునీశ్వరులు అతని దివ్యమంగళస్వరూపమును జూచి మోహించినందున, వారల కోర్కెలను సఫలతనొందించుటకై వారలను ద్వాపరయుగమందున స్త్రీరూపధారులుగా జేసి, కోర్కెలనుతీర్చుకొనునట్లు వరమనుగ్రహించెను. ఇందుకు కారణము. దండకారణ్యవాసులైన మునీశ్వరులకు సంకల్పముగలిగెను. దానితో కోరికబుట్టెను. ఆకోరిక సఫలతనొందించుకొనుటకై పునర్జన్మమెత్తిరి గాన స్త్రీరూపములనుధరించిరి. మరియు సకలచరాచరములు తనరూపుగానుండిన సృష్టి, స్థితి లయములకు కారణభూతుడుగా నుండి, రూపు నామ క్రియారహితుడై సత్త్వరజస్తమోగుణముల కతీతుడై, అండమై, పిండమై, బ్రహ్మాండమై, అణిమమై, మహిమమై, లఘిమమై, గరిమమై, అంతర్బహిఃప్రకాశియై, సంకల్ప వికల్పరహితుడై, నిర్లిప్తుడై, ఆదిమధ్యాంత

హేతుఁడై, అప్రమేయుఁడై, అవాఙ్మానసగోచరుఁడై, అఖండ సచ్చిదానందస్వరూపుఁడై, అనవద్యుఁడై, కాలాతీతుఁడై, స్వప్రకాశుఁడై, సర్వసాక్షియై, సర్వవ్యాపియై యున్న భగవంతుఁడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ గోపవనితలయొక్క మనోరథములను పూర్తిగావింప నిశ్చయించినవాఁడై గోపవనితల పతులు సర్వకాల సర్వావస్థలయందును, యెవ్విధమైన కర్మ జేసినప్పటికిన్ని తనవలెనె దోచునట్లుగాను, గోపవనితలయొక్క ధవులయందును తన స్వరూపమును కనబడునట్లుగను జేసి, వారలు సంపూర్ణ అనన్య భక్తిచేత తనయందు వారలను బద్ధానురాగులనుగా జేసె నందున గోపవనితలు తమధవులలో నెవ్విధమైన సంయోగ సుఖముగాని సుఖమునుగాని పొందునపుడు శ్రీకృష్ణపరమాత్మనియందే పొందుచున్నారముగదా యని భావించుచుండిరి. గాని నిక్క మిటులనుండును. తామరాకులమీఁద జలబిందువులవలె నెంతమాత్రము సంబంధించి యున్నవాఁడను, సౌలభ్యాది కళ్యాణ గుణములు గలిగియున్నవాఁడను, పవిత్రమైన విషయకవ్యాపారము యందలి ధర్మములచేత స్పృశింపఁబడియున్నవాఁడను సంతతము తన్నారాధించు గోపికలను రమింపఁజేసి పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవమును ప్రసాదించినాఁడు గాని నతనికి నింతయు ధర్మవిరోధము లేశమాత్రమైన స్పృశింపనేరవు గోడపైని చిత్రములన్నియు కొంతకాలము జరిగినపిమ్మట వర్షముగురిసినంతలో చిత్రములు పోయి గోడమాత్రమే వుండునట్లులను, పారిజాతపుష్పములు

భూమిపై నిపడినంతలో భూమికి కొంచెము వాసన కొంతకాల
ము వరకు గలిగి, అటుపైని భూమికి వాసనపోవునటులను,
యోగోపికరూపధారులైన మునీశ్వరులయొక్క సంకల్పములు
పూర్తియగుటతోడనే యథాప్రకారముగా మునీశ్వరులై బర
గిరి. మరియు అఖిలరూపధారియైయున్న శ్రీకృష్ణపరమాత్మ
డు గోపవనితలయొక్క మనోవల్లభులరూపములవలె గనబడు
ట వరకగోప్యకార్యమా? నదు నదులుచేరి తుదకు సాగరము
ను జేరినటులను, చంద్రుని కిరణములు చంద్రునియందే లయిం
చునటులను, ఘంటనుండి గలుగు నాదము ఘంటయందునే
లయించునటులను, సర్వభూతములకు సాక్షిగానున్న పరమా
త్మయందు జీవాత్మలు లయించును. అప్పుడు జీవాత్మపరమా
త్మలకు భేదములేనటులగానవచ్చును. అది యెట్లనిన ఘటము
నందున్న ఆకాశము ఘటము విరిగినంతలో మహాదాకాశము
నందు గలయునటుల మాయచేత కృష్ణుని పరమాత్మునిగా నె
రుగక, తమ మనోవల్లభునిగ భ్రమించి, కొంతకాలము రా
హుకేతువులచేత పట్టుబడిన చంద్రునివలె మలినకరించి, మా
యయను సంకల్పము రహితమైన తోడనే నిజస్వరూపముల
ను దాల్చిరి. మరికొందరు భగవంతుని సగుణారాధనముచేత
భక్తి సల్పి, వారల యిష్టార్థములను పూర్తిగావించుకొందురు.
ఎటులనగా దేవాలయమునకు వెళ్లి స్వామివారికి కొబ్బరికా
యలుకొట్టి, హారతి వెలిగించి, అతి ప్రేమతో భగవంతుని దివ్య

మంగళరూపమును ధ్యానింతురు. యిచ్చట తత్వమువిచారించినయెడల దేవాలయమునకు అయిదుగడపలుగలవు. అవి దాటినపిమ్మట స్వామివారి దివ్యమంగళవిగ్రహము కనబడును. గాన పెద్దలు యిట్లువక్కాణించిరి. "దేహో దేవాలయః ప్రోక్తో జీవో దేవస్సనాతనః। త్యజేదజ్ఞాననిర్మాల్యం। సోహం భావేన పూజయేత్" గనుక యీఅయిదుగడపలున్నూ దేహమందున అయిదుతత్వములు. యీఅయిదుతత్వములకు అతీతమైన పరతత్వమే పరమాత్ముడుగాన మనశరీరమునకును దేవాలయమునకును వ్యత్యాసము గనపడదు. అటువంటి దివ్యమంగళాకరుడగు స్వామిముందు కొబ్బరికాయనుగొట్టి కర్పూరమును వెలిగించుదురు. అనగా అజ్ఞానదశలోవున్న జీవాత్మయనెడు కొబ్బరికాయను, జ్ఞానమనెడు కర్పూరప్రకాశము కాగానే దానిని చెక్కలుగాచేసినందున దానిలోవున్న జీవాత్మ శుద్ధశూన్యముగా నున్న మహదాకాశమనెడు పరమాత్మలో లీనమగును. అప్పుడు జ్ఞానమనెడు కర్పూరము వెలిగి శుద్ధశూన్యమనెడు మహదాకాశముతో గలసి, తనరూపును మాపుకొనును. అనగా జ్ఞానోదయము కాగానే జీవాత్మ పరమాత్మ రెండును కలసిపోవును. యీహేతువునుబట్టియే స్వామివారిముందు బాహ్యభక్తిచేత నారికేళములనుగొట్టి కర్పూరమును వెలిగించుదురు. మరి కొందరు గోపురములను, సత్రములను, కట్టించుటయందు

ను, చెరువులు బావులు త్రవ్వించుటయందును భక్తిగలిగి సదా వారిజీవితకాలములను గడపుచుందురు. మరికొందరు తీర్థయాత్రలుచేసి, అక్కడక్కడనున్న పుణ్యపురుషులను సేవింపుచు, వారలతో పరమార్థకసంబంధమైన గోష్యములను ప్రశంసింపుచు సందేహములను నివర్తి చేసుకొనుచు కాలము గడపుచుందురు.

మరికొందరు భగవంతునిపాడుచు నృత్యముసలుపుచు గుణములనువర్ణించుచు దేహమందున స్పృహనహితమునుంచక, ఆనందలహరిలో నోలలాడుచుందురు. మరికొందరు దేవతలయందు ప్రీతిగలవారలై కొన్నిజీవరాసులను బలిగానమర్పించి వారల యిష్టార్థములను పూర్తిగావించుకొందురు. అయితే, యిట్టిరీతిగా భక్తిసల్పువారలు జ్ఞానమునుసంపాదించనేరరు. గాని ఫలాపేక్షగలవారలై యుందురు. వారలు పూజించు దేవతయు నెంతశక్తియున్నదో అంతమాత్రమే వారలకు ఫలముజెంది పుణ్యతిజన్మముగళ్ళిగి అది పూర్తిఅయినవెంటనే యథాప్రకారముగా తిరిగి జన్మమునకు వచ్చెదరు. లేక యింకా తక్కువజన్మమునకు కూడా రాగలరు. మరికొందరు గృహస్థధర్మములోనుండి, అతిథుల నభ్యాగతులను పరబ్రహ్మస్వరూపులనుగా భావించి, జీవకారుణ్యమనెడు వచనమును పాటించి సదా భగవత్ప్రీతిగా వారలనుపూజించి, వారలకోర్కెలను సఫలతనొందించుటయందు భక్తిగలవారలై యున్నారు.

మూలాధారాద [illegible], మొదలుగా [illegible]

ములను [illegible] భేదించి [illegible] మను, [illegible]

[illegible] ధ్యా[illegible]

ఉచ్చట [illegible]

[illegible] వకాద

[illegible] బంధించి. సుషుమ్న

ఆను [illegible] ప్రయో[illegible] [illegible] సుష్ను

[illegible] యోగ[illegible] మా[illegible] సుషు

మ్నకు [illegible] జేసి, [illegible]

రించి ధ్యా[illegible] అర్థ [illegible]

[illegible]కర్మ[illegible]

యేవిధ[illegible] భగవ [illegible]

నారాయణ ముచే[illegible]:—

[illegible]

లను [illegible], మొద[illegible]

నాచరిం[illegible]

టువంటి అధి[illegible] యో[illegible] [illegible]కుని [illegible]

[illegible]

[illegible] ధ్యా[illegible] యొక్క [illegible] లభి[illegible]

జేయును. వల[illegible] శుద్ధసత్త్వమై[illegible] పర[illegible] స్వీకరి

త్వము గలదుగాని, యితర దేవతలకు లేదు. యిందుకు వుదాహరణ చెప్పెద :—

ఒక మనిషి నేరము చేసినయెడల, పోలీసువారు పట్టుకొందురు. ఆ నేరస్థుడు పునర్విచారణ కోరినయెడల, తిరిగి అంతకంటె గొప్పఅధికారియెదుట ఆ నేరస్థుని నిలిపి, విచారణ చేయుదురు. అప్పటికైనా న్యాయము జరుగనియెడల క్రమప్రకారముగా గొప్పఅధికారులతీర్పులను యావత్తు జరిగించి, తుదకు చక్రవర్తివద్దకు ఆ నేరస్థుని గొనిపోవుదురు. అప్పుడు గదా ఆ నేరస్థునికి దండనగాని, విడుదలగాని విధింపబడును. అనగా చిన్న అధికారులు గొప్పఅధికారులు వారలకు గలిగినంత శక్తి కొలది న్యాయమును తీర్చిరిగాని, అదిసరిగా లేనందున, రద్దుచేసి తుదకు చక్రవర్తి శిక్షను విధించును. అటువలెనే దేవతలకు శక్తి కొద్దిగా వుండును గాని గొప్పగా వుండకపోవుటచేత తిరిగిజన్మమునకు రావలసియుండును. జిహ్వాచాపల్యముచేత పీడింపబడి గ్రామ్యములైన కామ్యములందపేక్ష గలిగి అల్పదేవతలకు జీవరాసులను బలియిచ్చి త్రికరణశుద్ధి యెంతమాత్రము లేక చేసిన భక్తిమాత్రము నిష్ప్రయోజనము గాను. శుద్ధసత్వమైన పరమాత్ముడు సమస్తప్రాణులయందున సమవర్తియై యున్నాడని దృఢభావన గలిగి త్రికరణశుద్ధిగా భక్తి చేసినయెడల అదిసార్థకమగును.

మరియు రాజభక్తి, గురుభక్తి, మాతృభక్తి, పితృభక్తి, దైవభక్తి, దేశభక్తి, భ్రాతృభక్తి, పతిభక్తియనికూడాగలవు:—

రాజభక్తి:—అనగా తనరాజుయందున అన్నివిధములచేత భక్తిగలిగియుండుట అనగా నయమునగాని, భయమునగాని, భక్తినిగాని తనరాజును అన్నివేళలయందున భగవంతుని ప్రేమించురీతిగా ప్రేమించుటయే రాజభక్తి:—

గురుభక్తి:—అనగా గురువును సర్వవిధములచేతను సర్వకాలముల యందును భగవంతునివలె ప్రేమించుటయే గురుభక్తి:—

మాతృభక్తి.—అనగా తల్లిని మొదటి దైవముగా నెంచి అన్నివిధములచేత ఆమెను సంతోషింప జేసి సర్వకాల సర్వావస్థలయందును ఆమెచేత దీవనలను బడసి ఆమెను ప్రేమించుటయే మాతృభక్తి:—

పితృభక్తి:—అనగా తండ్రిని రెండవ దైవముగా నెంచి ప్రతికార్యమందున అతనికి సంతోషమును కలిగింపుచు అతని చేత ఆశీర్వాచనములను బడసి తండ్రిని ప్రేమించుటయే పితృభక్తి:—

దైవభక్తి:—అనగా దైవముచేత సృజింపబడినటువంటి జడ అజడ పదార్థములందంతటను పరబ్రహ్మమగు దైవము యేకరీతిగా నిండియున్నాడని తలచి, సమస్త భూతములను

పరబ్రహ్మ స్వరూపముగా నెంచి, ప్రేమించుటయే దైవ భక్తి:—

దేశభక్తి:—తన స్వదేశముయొక్క అభివృద్ధినిగలుగఁ జేసెడు పనులను సంగ్రహించుటయందు ఆసక్తి గలిగి, సదా తనజీవితమును దానిక్రిందనే వినియోగపరచుచు తనదేశమును ప్రజలను వున్నతదశకు తెచ్చుటయందు వకానొకప్పుడు తన ప్రాణములకు హాని సంభవించినప్పటికైనను, వెనుక దీయక అతిసంతోషముతో కార్యములు జరుపుచు దేశమును ప్రజలను ప్రేమించుటయే దేశభక్తి:—

భ్రాతృభక్తి:—అనగా అన్నగారిని తండ్రితో సమానముగా నెంచి, తండ్రికి చేసిన మర్యాదలన్నిటిని సమముగా అన్నగారికిచేసి అన్నగారి మనస్సు యెల్లప్పుడు సంతోషింపజేయుచు, వారిచేత దీవనలుబొంది అన్నగారిని ప్రేమించుటయే భ్రాతృభక్తి:—

పతిభక్తి:—అనగా పతిని దైవమువలె భావించి సమస్తమైనటువంటి వుపచారములచేత పతిని సంతోషపెట్టుచు పతికంటె దైవము వేరులేడనియు పతిసేవకంటె దానములు, జపములు, హోమములు, గంగాయాత్రలు నోములు మొదలగు సమస్తమైనటువంటి కర్మములు తక్కువగానెంచి పతిసేవయందున ప్రీతిగలిగి యుండుటయే పతిభక్తి:—

సమస్తమైన నదులకు వుదకము ప్రధానమగునటులను పుష్పములకు వాసన ప్రధానమగునటులను, చీటికి వ్రాలు ప్రధానమగునటులను, బోటికి మానము ప్రధానమగు నటులను, మాటకు సత్యము ప్రధానమగునటులను, గృహమునకు పునాది ప్రధానమగునటులను కులముద్ధరించుటకు బుద్ధిమంతుడైన కొడుకు ప్రధానమగునటులను, పూర్ణచంద్రికను ఆనందించుటకు పూర్ణచంద్రుడు ప్రధానమగునటులను, వెలుతురును ఆనందించుటకు ప్రకాశము ప్రధానమగునటులను, ప్రకాశమును ఆనందించుటకు వేడిమి ప్రధానమగునటులను, వేడిమి గలుగుటకు అగ్ని ప్రధానమగువటులను, అగ్ని గలుగుటక్కు వాయువు ప్రధానమగునటులను, వాయువుగలుగుటకు ఆకాశము ప్రధానమగునటులను, యిటువంటి మహాబాకాశరూపముగానున్న శుద్ధసత్వ పరబ్రహ్మమును గుర్తెరుగుటకు నిష్కామమైన అనన్యభక్తియే ప్రధానము,

మరియు యింతనేను వుదహరించినటువంటి వివిధమైన భక్తులలో యేవిధమైన భక్తిగాని చేయవలెనంటె, ముఖ్యముగా తాను చేయు కర్మములయొక్క ఫలములను గోరక, వాటిని భగవత్ప్రీతిగా సమర్పించి, తన స్వధర్మస్వమతాచారాను కూలముగ ప్రవర్తించిన యెడల తప్పక జ్ఞానమును సంగ్రహించగలడు.

తత్త్వజ్ఞానవిచారణము

అయిదవది:—తత్త్వజ్ఞానవిచారణము.

చక్కెరన్న మాత్రమున మాధుర్యము తెలియనటులను, అన్న మన్న మాత్రమున ఆకలితీరనటులను, సౌందర్యస్త్రీయన్న మాత్రమున సంభోగశక్తితీరనటులను. గంగయన్న మాత్రమున గల్మషములు క్షయింపనటులను, చంద్రుడన్న మాత్రమున చంద్రికవల్లగలుగు చల్లదనముగలుగనటులను, మంచినీళ్ళు అన్నమాత్రమున దాహముతీరనటులను, ఔషధమన్నమాత్ర మున రోగనివారణకానటులను, తత్త్వమన్నమాత్రమున నహం కారము నశింపనటులను, గురువన్నమాత్రమున గుణములుగ లుగనటులను, అటునలెనే జ్ఞానమన్నమాత్రమున ఆనందము గలుగనేరదు. కాబట్టి శుద్ధసత్త్వమైన జ్ఞానమును సంగ్రహించు టకు ముందు జేయునట్టివంటి కొన్ని సాధనములను, లక్షణము లను వివరించెదను.

బుధులు అంగమనెడు దేవాలయమున, దేహేంద్రియ ములను పరిచారికలనుగా జేసి, షట్కమలములను పుష్పములు గా జేసి మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తమనెడు అంతఃకరణత్రయములను నైవేద్యముగా చేసి, జ్ఞానమనెడు జ్యోతిస్స్వరూపమును వెలిగిం చి, సహస్రారమనెడు రత్నసింహాసనముపై ఆసీనుడైయున్న

ఆత్మారాముఁడనెడు పరబ్రహ్మానందముగలసి ఆనందింతురు. దీనినే మానసపూజయని జెప్పుదురు.

మరియు చపలస్వభావముగల మనస్సును పంచేంద్రియములయొక్క వలలో దగులనీయక నిర్బంధపెట్టుటకై రాజయోగమును అనుసంధింపదలంచి నిర్జనప్రదేశమున శుభ్రమైన యొకచోట కూర్చుండి, మితఆహార, నిద్రమొదలగు అభ్యాసములనుజేయుచు, నిర్ణయప్రకారము పుచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములను శోధించుచు, ప్రాణవాయువును, రేచక, పూరక, కుంభకములచేత క్రమముగా ప్రతిచక్రమునందున్న అధిదేవతను సంఖ్యప్రకారముగా శ్వాసనుకుంభించి, ధ్యానించి, అట్టిపై చక్రములు దాటినమీదట ఆధారచక్రమునుంచి వెన్నుపూస వెంబడి వ్యాపించియున్న సుషుమ్న అనెడు సర్వనాడిలో దీనిచేర్చి భ్రూమధ్యమందున దృష్టినిల్పి, అచ్చట పరజ్యోతిస్వరూపముగాను, బయలుగాను, అఖండప్రకాశముగాను వెలుగుచున్న పరమాత్మను దర్శింపుచు, దేహస్మృతిమరచి ఆనందించుటయే సమాధియని పిలువబడును. మరియు సమాధిబలముచేత బాహము తెల్లతొలగిపోయి సుఖస్థితియు ప్రభావశీలతయును గలిగియుండుటవలన నితరదేహములలో ప్రవేశించినను, నదేప్రకారముగానుండును, మరల మనదేహమునకువచ్చును. ఈ ప్రకారముగా పరకాయప్రవేశముచేయుటకు లింగదేహమున కొక్కటికే శక్తిగలదుగాని యితరులకు లేదు. దాన వ్యాస,

స్థూలత్వ, [illegible] ధులు నెరిగి మానవుడు యోగమునకు స్వరూప
మును [illegible] విషయముల రూప
[illegible] చిత్తస్మృతిని సం
[illegible] దూరదృష్టి, ఆగామి
[illegible] [illegible] కలుగాగల
[illegible] సిద్ధు [illegible]

[illegible] శుద్ధసత్త్వమగు పరబ్రహ్మమునందు
త్రిగుణాత్మకమైన మాయ ప్రభవించెను. దానివలన పంచభూత
[illegible] అంతఃకరణ [illegible] ప్రపంచము కల్పిం
పబడెను. [illegible] కర్మేంద్రియములు
[illegible] సృజింపబడెను. [illegible] విషయముల
[illegible] బహిర్ముఖ [illegible] ప్రవేశించి వ్యా
పారములను [illegible] మనస్సు [illegible] ప్రకృ
తిగా [illegible] బుద్ధి [illegible] మార్గమును గను
[illegible] ఆచరించుచు, [illegible] ఫలముల
[illegible] పుత్రులని
[illegible] కర్మ [illegible] చయము [illegible] సంసార
[illegible] మృత్యువులకు [illegible] లేను,
[illegible] స్త్రీకి ఆధారములవలె
ను, శుద్ధసత్త్వమైన పరబ్రహ్మము [illegible] అటువలెనే
[illegible] చుచుండును.

అనగా చలనశీలమయిన మాయ అశాశ్వితమనియు, దానివల్లగలుగు చిత్రవిచిత్రములైన వివిధరూపములు చలనశీలములనియు, శుద్ధసత్వమైన పరబ్రహ్మమే శాశ్వితమనియు చక్కగా గురుముఖమున గ్రహించి, యింద్రియవృత్తులను తలచూపకుండాజేసి, మనస్సును బుద్ధిని యేకీభవించి, అవిద్యయనెడు చీకటిని జ్ఞానమనెడు దీపముచేత తొలగించి, సర్వమందున పరబ్రహ్మమేనిండియున్నదని భావించి, సర్వభూతములయందును దయగలిగి, యెవ్విధమైన కర్మ జేసినప్పటికైనను కుమ్మరిపురుగు బురదనంటనటులను, నాలుకకు జిడ్డునంటనటులను, కర్మములను తనకంటకుండా భగవత్ప్రీతిగా జేసుకొనుచూనుండుటయే సన్మాజానంద సమాధియని పెద్దలు వక్కాణింతురు. యీ సమాధిసలుపువారలు వకానొకప్పుడు దేహబుద్ధినికూడా మరచియుందురు. యిటువంటి వారలనే బ్రహ్మవేత్తలనియు, జ్ఞానులనియు సదా పూజించెదరు.

కొందరు భగవంతుడే సంకల్పవికల్పములకు కారణభూతుడని వాదుకొందురు. తత్వము చక్కగా ఆలోచించినయెడల యిది మిథ్యారూపమయిన అవిద్యవల్ల గలిగినదని నెంచవలెను. దీనికి హేతువు.—

అజ్ఞానదశలోవున్న జీవుడు అవస్థాత్రయములలో నొకటిగానగు స్వప్నావస్థలోనున్నప్పుడు వివిధములైన చిత్రవిచిత్రములగు వస్తువులను, అపూర్వమైన వస్తువులను, వాటికనుగు

ణ్యామగుసటుల కర్మములను చేయుచున్నటులను, ఆకర్మము లను భవించుటలో ఖేదమోదములనొందుచు కొన్ని సమయములం దున యెప్పుచు, యిటువంటి మొదలుగాగల అవస్తలను పొం దుచుండును. ఇది అంతయు స్వప్నావస్థ యెంతవరకుండునో అంతవరకు జరుగుచునేయుండును.

స్వప్నమునకు కల్లయని యెందుకువాడుకొందురనగా మనుజునికి విధించిన ఆయువు 100 సంవత్సరములు. దానిలో సగము నిద్రావస్తలోనేపోవును. అటువంటి నిద్రావస్థలో యిటువంటి స్వప్నావస్థ యెంతప్రమాణమైయుండును.

అనగా మనుజుని జీవితములో చాలా స్వల్పప్రమాణ ముగలదిగా నుండునుగాన కలకల్లయని వాడుకొందురు.

యిటువంటి అజ్ఞానదశలోవున్న జీవుడు తిరిగి జాగ్రత వస్థలోనికి రావేగమే నేను స్వప్నమును గన్నానుయని చెప్ప నారంభించును. అనగా తాను వేరుగాను నిద్రలోగన్న స్వ ప్నము వెరుగాను భావించి చెప్పును. యిచ్చట్ల యీజీవునకు నిద్రావస్థయను మాయాశక్తి తనలోయిమిడియుండియు తాను వేరుగాను నిద్రలో స్వప్నము ననుభవించువాడు వేరుగాను భావించును. యిటువంటి కించజ్ఞుడగు జీవుడే యిట్టి నిద్రాశ క్తిని గలిగి అపూర్వమైన చిత్రవిచిత్రములైన వస్తువులను సృష్టించుచు, వాటివల్ల గలుగు సుఖదుఃఖములను అనుభవిం చుచు తాను వేరుగాను నిద్రాశక్తి వేరుగాను భావించినంతలో

సర్వజ్ఞుడగు శుద్ధసత్త్వ పరబ్రహ్మము యొక్క మాయ అనెడు శక్తిని వర్ణింప నశక్యము. యీమాయాశక్తియే త్రిగుణాత్మకమైన సర్వప్రపంచము మాయయొక్క కల్పనగాని శుద్ధ సత్త్వమగు పరబ్రహ్మమునకు నేటి విధమైన సంబంధము లేదు. యిటువంటి మాయచేత కల్పింపబడిన సృష్టికి కల్పము వచ్చినప్పుడు సహితము యథాప్రకారము శుద్ధసత్త్వమగు పరబ్రహ్మమునందు యేకీభవించును.

ఇది యెటులననగా సూర్యునియొక్క కిరణములలో వివిధ వర్ణములను చూచుచుందుము. సూర్యుడు మరిగినంతలో ఆకిరణములు సహితము మరిగిపోవును. అట్లగా ఆకిరణములు సూర్యునిలో యేకీభవించును. అటుపిమ్మట వివిధ చిత్ర విచిత్రములను ప్రదర్శింపు ప్రపంచమునకు సంకల్పము గలిగినంతలో మాయయను కిరణములు సూర్యుడను శుద్ధసత్త్వ పరబ్రహ్మమునందు గలవు. ఇచ్చట శుద్ధసత్త్వ పరబ్రహ్మము స్వయం ప్రకాశమైనది. సూర్యుడు పరప్రకాశుడు. మాయచేత కల్పింపబడిన ప్రతికర్మమునకును దానికనుగుణ్యముగా లభించు ఫలములకును శుద్ధసత్త్వ స్వరూపుడగు పరబ్రహ్మమునకున్నట్లు యేలాటి సంబంధము లేదుగదా.

మరియు సూర్యునందు మనుష్యాది జీవులను నిద్రాశక్తినుండి లేపి వారివారలయొక్క ప్రకృతి సంబంధమైన కృత్యములను నెరవేర్చుకొమ్మని శాసించుచున్నాడా? తాను

అస్తాద్రికి పోవునపుడు యీజీవులను నిద్రపొండని బోధించు చున్నాడా? యీ రెండు విధములైన నియమము, బోధన గూడా జీవులకు స్వాభావిక గుణములుగానే కనబడుచున్నవి. గాని సూర్యునియొక్క ప్రేరేపణచేత జరుగుచున్నటుల లేశ మైనను గనపడదు. అదేవిధముగ మాయాభ్రాంతులైన జీవులు యింద్రియములయొక్క వలలోజిక్కి పెక్కుకర్మములను జే యుచుందురు. గాని శుద్ధసత్వ స్వరూపుడగు పరబ్రహ్మము యెప్పటికిన్ని సంబంధమును గలుగ జేసుకొనడు.

ఎండమావులనుజూచి మృగము తృష్ణతీర్చుకొనవలెనని యెంచి పరుగెత్తి తుదకు జలమునుగానక విసుగుకొని ఆయా సమును జెందునటులను, పతంగములు దీపముయొక్క ప్రకా శమును జూచి భ్రమించి దానిని సమీపించి ప్రాణములను గోల్పోవునటులను, యీజీవుడు చలనశీలములయిన యింద్రి యములయొక్క సుఖములను జూచి మనస్సును స్వాధీనము చేసుకొనజాలక తనయొక్క నిజరూపమును గుర్తెరుగ జాలక పెక్కు చిక్కులు పడుచు జనన-మరణావస్థలను పొందుచుం డును.

మరియు విష్ణువని, బ్రహ్మయని, సదాశివుడని, మహే శ్వరుడని రుద్రుడని నామములు పరబ్రహ్మమునకే గలిగెను. యెట్లనిన ప్రపంచోత్పత్తికి కారణభూతమయిన మాయ పర బ్రహ్మమునందు వక ఛాయమాత్రమని చెప్పుదురు. మాయ

యను ఛాయయందున ననంతమగు నాకాశమును ఆకాశము నందు వాయువును, వాయువునందు తేజస్సును, తేజస్సునందు జలమును, జలమునందు పృథివియు నణగియుండును. నిరాకారమగు పరబ్రహ్మమునందు దోచినమాయ పంచభూతములలోనుండి వానిని బరస్పర మేకీభవింప జేయును. ఆప్రకారముగా నేకీభవించినవెల్లను ఈశ్వర ప్రేరేపణచేత ననేక కోటి బ్రహ్మాండములై వివిధ చిత్ర రూపములతో గానవచ్చును. స్పటిక మత్యంత స్వచ్ఛముగానున్నను పంచవర్ణ సాన్నిధ్యము తటస్థించినప్పుడు బహువిధవర్ణములుగా దోచునట్లు పంచభూతములయందు ప్రతిఫలించిన పరబ్రహ్మము పంచభూత సంబంధగుణముల ననుసరించి సదాశివుడనియు, మహేశ్వరుడనియు, రుద్రుడనియు, విష్ణువనియు, బ్రహ్మమనియు వ్యవహరింపబడును. వీటిలో బ్రహ్మ శబ్ద, స్పర్శ, రూప రస గంధములను నయిదు గుణములుగల పృథివివలన స్థావరజంగమ రూపమయిన ప్రపంచమునంతను సృజించును. విష్ణుశబ్ద, స్పర్శ రూప రసములను నాలుగు గుణములుగల జలమువలన సకల ప్రపంచమును రక్షించును. రుద్రుడు శబ్ద, స్పర్శరూపములను మూడుగుణములుగల తేజమువలన సకల ప్రపంచమును సంహరించును. మహేశ్వరుడు శబ్ద, స్పర్శములను రెండు గుణములు గల వాయువు వలన మాయా సంబంధమైన జీవ కోటి కంతకు భ్రమ గల్పించును. సదాశివుడు శబ్దమను నొక్క

గుణముగల యాకాశమువలన జీవవర్గమునకు దెలివిని గలిగించును. మాయ పంచభూతవికారమైన దేహేంద్రియాది ప్రపంచమును తానని దురభిమానముకు బుట్టించును. బ్రహ్మము దేహాది ప్రపంచమునకును అహంకారయుక్తుడగు చిదాభాసునకును విలక్షణమై సర్వసాక్షియై దృక్స్వరూపమయి యాత్మమాత్రముగా నుండును.

జీవులకు సంసారమను కిశారణ్యము మిక్కిలి భయంకరమైనది. అది ఇండ్లు, వాకిళ్ళు, తోటలు, దొడ్లు, బంధుమిత్రులు, పుత్రకళత్రములను ముండ్ల చెట్లతోను పొదరిండ్లతోను గూడుకొనియుండును. అందు కామక్రోధలోభమోహామదమత్సరములను దొంగలును, రోగములను వ్యాఘ్రములును, పాములను, ఘోర రాక్షసులును, ముదిమియను పిశాచమును, మృత్యువను సింహమును విచ్చలవిడిగా తిరుగుచుండును. దారిద్ర్యమను సుహోన్నతపర్వతము కోట పెట్టినట్టుచుట్టును జుట్టుకొనియుండును. రోషసంతోషములను నీదగాలి భయంకరముగా వీచుచుండును. దుఃఖమను కార్చిచ్చు మహావేగముగా దహించుచుండును. స్వర్గనరకములను తప్పాత్రోవలు ముక్తిపథమును తప్పించి, విడువక త్రిప్పలుపెట్టుచుండును. ఘోరారణ్యప్రదేశమున పురుషుడు నిరంతరము పుణ్యపాపములకు లోబడి, తిరిగి తిరిగి విశ్రాంతిజెందుటకు యొక్కడును యుక్తమైనస్థలముగానక వేసరిపోయి, ముందుచూచి యిక యెన్ని

జన్మములెత్తవలయునోయని తత్తరపాటుజెంది శోకభయవ్యాకులితచిత్తుడై తాపత్రయమను మిడిమిడియెండచేత మలమల మాడి యత్యంత ప్రయాసమువిూద యాగములను వృక్షచ్ఛాయల నాశ్రయించి, ధనధాన్యములు, గృహారామములు, చందనకుసుమములు, పశుభృత్యకళత్రక్షేత్రములు మొదలగు విషయములను సంపాదించుటకు ముఖ్యసాధనములైన కృషివాణిజ్య యాచనాసేవకా వృత్తులుమొదలగు లౌకికకర్మములనెల్ల మానుకొని స్వర్గము మొదలు సత్యలోకమువరకుగల పరలోకమం దనుభవింపగలిగిన సుఖములకు ప్రధానసాధనములయిన నిత్యనైమిత్తికాది కర్మములను నిరంతరము ఫలాపేక్షలేక భగవత్ప్రీతిగా జేయుచు భగవదనుగ్రహమువలన బరిశుద్ధచిత్తత నొందు భూమి, జలము, అగ్ని, వాయు, ఆకాశము, చంద్రసూర్యులు, కపోతము, అజగరము, సముద్రము, మిడత, తేనెటీగ, తుమ్మెద, ఏనుగు, జింక, చేప, వేశ్య, కురరపక్షి, శిశువు, కన్య, శరకర్త, పాము, సాలెపురుగు, కణుదేరు వీని గుణములను చక్కగా గ్రహించి యాప్రకారముగా మెలగుచున్న పతువన ప్రత్యగాత్మ బ్రహ్మైక్యసాక్షాత్కార విచారమున కధికారియై వేగముగానే కడతేరగలడు.

భూమి సమస్తప్రాణుల కాశ్రయమయి వానికార్యముల నెల్లను సహించుకొనియున్నలాగున ముముక్షువెప్పుడు క్షమతో గూడియుండవలసినది.

మూలచ్ఛేదనము జేసినను, కొమ్మలు నరికివేసినను, చెక్కలు చెక్కివేసినను, వృక్షములు పరులకు వినియోగించు నట్లుగా పరులనిమిత్తమై తనకాపదవచ్చినను నిశ్చలచిత్తతతో వెనుక దీయకుండవలయును. జలము పారిశుద్ధ్యమాధుర్యాది గుణములచేత స్నానపానములకు పాత్రమయియున్నట్టు ముముక్షువెప్పుడు సత్ప్రవర్తనముచేత నెల్లప్పుడును శుచిర్భూతుడ యియుండవలయును. అగ్నిహోత్రమెప్పుడు అంధకారముతో జేరక ప్రకాశించునట్లు ముముక్షువెప్పుడును నజ్ఞానముచే గప్పబడక సుజ్ఞానకీర్తిమంతుడయి వుండవలయును.

సమిధలు మొదలగు వాని సంయోగముచేత నగ్ని వెలుగునట్లుగా ముముక్షువు శుద్ధతపస్సుచేత వెలుగవలసినది. వాదనాదమొదలగు విఘ్నలచేత అగ్ని తిరస్కరింపబడనట్లు ముముక్షువు పరులవలన సంక్షోభమును జెందగూడదు.

అగ్నిహోత్రము తనకు అప్రయత్నముగా లభించిన వస్తువులయెడల రుచిపక్వముల నెంచకుండా యెటుల తక్షణమే భక్షించునో అటువలె ముముక్షువు తనకు లభించిన పదార్థములయందు రుచిపక్వములను నెంచకుండా స్వీకరించవలెను.

ఆకాశము చరాచరరూపమయిన సమస్తపదార్థముల యందును అంతటను నిండియున్నదయ్యును దేనియందు దగుల క విలక్షణమైయున్నట్టు పరమాత్మ సకలవస్తువులయొక్క బహిరంతరములు నెక్కడను నిండికొనియున్నదయ్యును వాని

కన్నిటికిని విలక్షణమైయున్నదనియు, నాకాశము తనయందు దోచెడు మేఘము, మెరుపులు, మొదలగువానిని వేటిని తాక నట్టే పరమాత్మయు గాలవశమున దనయందుదోచు నుత్పత్తిస్థితి నాశములనుబొందక సచ్చిదానందముగా విలసిల్లునని తలంచవలెను. గాని తాను వేరుగాను తలంచి విగ్రహముల యందును దేవస్థలములయందును పరమాత్ముడున్నాడనియు యితరస్థలములయందున వస్తువులయందున లేడని భావించుట యెటులవున్నదనగా బెస్తవాడు చంద్రకళరాత్రులయందు గొప్పవలను సముద్రములోవైచి యీవలకు లాగినప్పుడు చంద్రుడు ఆవలలోచిక్కినాడని తలంచి వలనుచూచినంతలో యదాప్రకారముగా వలను మాత్రమే జూచును గాని చంద్రుని జూడడు. అటువలెనే మాయాభ్రాంతులైన మానవులు శుద్ధసత్వమైన పరబ్రహ్మమును గుర్తెరుగనటుల జ్ఞానమును సంపాదించుటను త్రోవనుగనలేక తప్పుత్రోవలగు ముండ్లతో నిండియున్న త్రోవలనుజూచి, భ్రమజెంది ఆత్రోవలే సురక్షితముగాను, చిక్కులులేకుండగాను తాము చేరవలసినటువంటి తావునకు తీసుకొనిపోవునని యత్నించి, ఆమార్గము వెంబడినే బోవసమకట్టితెంచెదరు. కొంతదూరము గడచినతరువాత ముండ్లను కర్మములు గ్రుచ్చుకొనును. వాటివల్ల బాధలను జనన మరణావస్థలును పొందుచుండును. యిటువంటి జననమరణావస్థలను అనుభవించుటకుగాను స్థూలశరీరమును ధరించుటకై

లెక్కలేని పెక్కుయోనులందున పుట్టుచుండును.

యిందులో ప్రథమముననే భక్తియోగము, కర్మయోగము, జ్ఞానయోగము లనుగురించి కొంతవరకు దేటపరచడమైనది, వాటిలో యేవక్కదానినైనను అభ్యసింపనపేక్షగలవారలు మొట్టమొదట ఆచరించవలసిన కార్యములను క్రమముగా జరిగించుకొనుటకు తగినటువంటి ఆవశ్యకమైన సాధనములను యథావిధిగాను క్లుప్తముగాను వివరించడమైనది.

బంగారమునకు వన్నె పెట్టినటులను, సౌందర్యవనితకు ఆభరణములు పెట్టినటులను, పట్టువస్త్రమును పట్టుదారముతోనే కుట్టునటులను వజ్రమునకు సానబట్టునటులను, దీపమునకు మరియొకదీపముచేత ప్రకాశమును హెచ్చించినటులను పాలయందున పంచదారగలపినటులను అటువలెనే యీవిషయమును మరియొకపర్యాయము చదువరులకు చక్కగా జ్ఞాపకమునకు తేదలంచి కొన్ని సారాంశములను చేర్చి అతిరమ్యముగ శోభిల్లునటుల జేయడమైనది.

కర్మచేయడములో ఫలాపేక్షగలిగి చేసినయెడల దాని ఫలమును అనుభవించినపిమ్మట తిరిగి ప్రస్తుతజన్మమునకుగాని లేక • అంతకంటె తక్కువజన్మమునకుగాని పోవడము తటస్థించును.

కర్మఫలాపేక్షలేకుండా చేసినయెడల జ్ఞానముదయించుచును. జ్ఞానముదయించినందువల్ల నిత్యానిత్యవస్తువివేచనము

కలుగును. అటువంటి వివేచనము కలిగినందువల్ల నిత్యమైనటు వంటి వస్తువును గుర్తెరుగుటకు తగినటువంటి సాధనములను, అభ్యాసముచేసి తుదకు అటువంటి నిత్యమైనవస్తువును సంగ్రహించుటకు అవకాశముగలుగును.

మరియు కర్మచేయునప్పుడు యేజాతివారైననుగాని, యేమతమువారైననుగాని తమతమ స్వధర్మముల ననుసరించి కర్మములను ఫలాపేక్ష లేకుండా జేయుచున్నయెడల అటువంటికర్మములు జీవులనంటనేరవు మరియుజ్ఞానము నభివృద్ధి జేయును.

పూర్ణముగా నజ్ఞానములో మునిగియున్నవారికి దృశ్యప్రపంచమంతయు నిత్యమనితోచుట సహజముగాన మనశ్శుద్ధికొరకు సత్కర్మముల నాచరించవలయును. యింతకంటెయెక్కువ వివేకముగలవారికి జీవమే తామనియు దృశ్యప్రపంచమంతయు గాలక్రమమున వేరురూపముగా మారుటవలన నిత్యమనియుద్దోచుట సహజముగనుక నట్టివారు చిత్తశుద్ధికొరకు భక్తిననుసరించవలెను. శుద్ధజ్ఞానసంపన్నులైయు వున్నవారికి స్థిరవిచారణవలన బ్రహ్మమే తామనియు దృశ్యప్రపంచమంతయు విద్యయనిదోచుట సహజము, గాన అటువంటివారలు మానవనిష్ఠ నవలంభించి, ద్వైతభావము తొలగించి, తుర్యదృష్టిగలిగి నిర్మలత నొందియుండవలెను.

మరియు కొందరికి జ్ఞానమార్గము సులభముగాలభ్యము

గును కొందరికి భక్తిమార్గము సులభముగానుండును. కొందరికి కర్మమార్గము సులభముగాకుండును. గాని కర్మములచేయుకున్నయెడల, భక్తికుదురనందు, భక్తికుదురనియెడల జ్ఞానముసిద్ధింపదు. జ్ఞానముసిద్ధింపకున్న ముక్తిగలుగనేరదు ముక్తిజెందువారికి కర్మమార్గము బాల్యమువంటిది భక్తిమార్గము యౌవనమువంటిది జ్ఞానమార్గము వార్థకదశ వంటిది. కనుక నే కర్మ పిందెవంటిది, భక్తి కాయవంటిది, జ్ఞానము పండువంటిదని పెద్దలు వక్కాణింతురు.

శ్రద్ధ అన్నిటికంటెను ముఖ్యమైనది యిదిలేనియెడల జ్ఞానముగలుగనేరదు. గనుక శ్రద్ధయేఋతువనియు, సుపదేశమే వీర్యమనియు, జ్ఞానమే గర్భమనియు, ఆనందమే శిశువనియు, పెద్దలు పలుకుదురు. ఋతువు కానటువంటి కన్యకు గర్భము కానట్లు శ్రద్ధలేనివానికి పరమార్థచింత దొరకనేరదు.

భగవంతుని సత్కర్మాచరణమువలన సంతోషింప జేసిన పిమ్మట భక్తివలన అతని అనుగ్రహమును, బడయవలయును. అటుపిమ్మట అంతరంగమందున అతిసూక్ష్మముగ ప్రకాశించుచున్న నతనిని జ్ఞాననేత్రమువలన గనుంగొని సంశయములనెల్ల నివర్తిచేసుకొని నిర్గుణోపాసనాపరాయణుడై అనంతసామ్రాజ్యము ననుభవింపవలయును.

దృశ్యమైనటువంటి దేహాది ప్రపంచములమీద నాశలు డుగక శుష్కవేదాంతములను కొన్నిటిని సంగ్రహించి జ్ఞాన

యోగమునందు తమకు పూర్ణపాండిత్యము గలదని దురభి మాన గ్రస్తులై, నటించి, కర్మ, భక్తిమార్గములను బొత్తిగా తిరస్కరించి తామె బ్రహ్మమని వర్తించువారలు తుదకు పుట్టకకు లేక స్వర్గమునకు లేక క్రిందపడునట్లు నుభయలోక భ్రష్టులయి యనంత కల్పాంతములు గడచినను భగవంతుని యొక్క అనుగ్రహము జెందనేరరు.

అనురక్తిలేని భక్తియు, విరక్తిలేని యోగమును, శాంతవృత్తిలేని జ్ఞానమును నిష్ప్రయోజనములు.

భక్తిమార్గమున నున్నవారికి భగవంతుడు పిల్లలను తల్లి పోషించురీతిగా వారి పొంతలనంతతము వసించి రక్షించుచుండును. యోగమార్గమున నున్నవారిని వరస్నేహితుడింకొక స్నేహితునియందు స్నేహభావముగలిగి క్షేమలాభములను విచారించునటుల స్నేహభావము కలిగియుండును. జ్ఞానమార్గమున నున్నవారిని తనతో సమానులరుగా నెంచి యాదరించుచుండును.

ఇటువంటి జ్ఞానులకు సంచితము వల్ల గలిగినటువంటి పుణ్యపాపములగతి యేమనిన నతని బూజించువారు పుణ్యములను, దూషించువారు పాపములను బంచుకొందురు గాన జ్ఞానికి కర్మసంచితము నంటనేరదు.

మరియు సగుణము లవణము వంటిది నిర్గుణము జలము వంటిది. జలమే లవణమగునన్న విషయము దరిసెను దెలిసిన

దర దాః ఆ ప్రకారమే నిర్గుణ బ్రహ్మము సగుణ బ్రహ్మముగా భాసించుచున్నది. కర్మ ప్రతిపత్తిగలవారికి మన స్తృప్తి సగుణారాధనమువలన గలిగినట్లుగా నిర్గుణారాధనమువలన గలుగ నేరదు. ఇంద్రియనిగ్రహము గలవారికితప్ప నితరుల కెంతమాత్రమును నిర్గుణధ్యానము పట్టుపడ నేరదు. మనస్సు కుదరకయునుండ నిర్గుణధ్యానముచేయ మొదలుపెట్టిన నది బకధ్యానమగును. కాబట్టి క్రమప్రకారము కర్మ, భక్తి, జ్ఞానమార్గముల ననుసరించిన యెడల మనుజుడు గడ తేరగలడు.

చిన్న మొలక పుట్టగానే వంకరగానున్న యెడల దానిని తిన్నగాజేయుటకు తగినటువంటి కంచెనుగట్టి తిన్నగా జేసి యెరువు మొదలగు వస్తువులను వేసి మొలకకు బలమునుపుట్టించిన యెడల అది పెద్దచెట్టుగా వృద్ధిబొంది అటుపైని సుందరముగా పుష్పించి, కాయలుగాచి పండ్లుపండి చక్కగా శోభిల్లునుకదా? అటువలెనే మనుజుడు బాల్యదశనుంచి మనస్సునువంచి మంచి మార్గమున ప్రవేశపెట్టుటకై తగినటువంటి అభ్యాసములను జేయుచు నిజపదార్థమును గుర్తెరుగుటకు తగినటువంటి సాధనములను సంగ్రహించినయెడల వార్ధకదశ నాటికి పండుయనెడు జ్ఞానము వుదయించును. మధ్యవయస్సునందున ప్రయత్నించిన యెడల యిల్లుమండుచున్నప్పుడు బావిని త్రవ్వ ప్రయత్నించుట యెంత ప్రయోజనకారియగునో అదికూడా అంతే ప్రయోజన కారియేనగును. కర్మ, అనుభవించుటకొరకు జీవి స్థూలశ

రీర ధారియగుచున్నది. అటువంటి జీవాత్మయే జ్ఞానదశ నొందిన వెనుక పరమాత్మయై పరిణమించును.

గాన అటువంటి పరమాత్మకు బాలయవ్వన, వార్థకదశలు లేనందున అటువంటి వానిని సంగ్రహించుటకు జీవి, దేహధారణంబురా వేగమ్మే ప్రయత్నించవలెను. అశ్రద్ధగలిగి గాని అవస్థాత్రయములను, దేశకాలమాన స్థితులను ప్రతీక్షించి నడచిన యెడల జీవబంధ విముక్తిని జెందనేరదు.

శ్రీ

నారాయణ సుభాషితము

ఇష్టదైవము నందుగల శ్రద్ధపాప విముక్తికిసాధకమని పెద్దలువచింతురు. గనుక యిష్టదైవమగు శ్రీరామ పరమాత్మ జీవులను భవసాగరమునుంచి తరింపజేయు వాడగుటచేత తారకనాముడని పేరుగలదు. అటువంటి తారకనాముని చరిత్రము యొక్క అంతరార్థమును తెలసినమీదట శ్రీరామచంద్రులు పరమాత్మయని గ్రహించనగును.

ఆనందమయమగు నపవర్గమను నయోధ్యాపట్టణము నందు పరబ్రహ్మమను దశరథుడుకలడు. అతనికి యిచ్ఛాశక్తి, క్రియాశక్తి, జ్ఞానశక్తులను మువ్వురు భార్యలుకలరు. వారిలో జ్ఞానశక్తియను కౌసల్యాదేవి గర్భమునందాత్మయను శ్రీరామమూర్తి యవతరించి అవ్యక్తమను బాల్యావస్థచే స్వస్వరూప జ్ఞానమునుమరచి, అజ్ఞానమయమగు జీవాత్మయే తానని భ్రమించి, దేహేంద్రియాది ప్రపంచమునందంతయు నభిమానముంచి శ్రవణమను వసిష్ఠోపదేశముచేత మరల తెలిపి తెచ్చుకొని వైరాగ్యమను లక్షణమూర్తిని వెంటదీసుకొని మననమను విశ్వామిత్రునితో బయలుదేరి పంచమహాపాతకములను పర్వతము లను గడచి జ్ఞానమను తీక్ష్ణబాణముచేత నావరణమను తాట

కనువధించి యిచ్ఛయను మారీచుని సముద్రములోఁ ముంచి, వికారములను సుబాహుప్రముఖులగు కటికరక్కసుల బెక్కురను ఖండించి, దురాచారమను శిలను గాలిఁ దన్ని, సదాచారమను నహల్యను మన్నించి దేహాంతమను మిథిలాపురము ప్రవేశించి, శాంతమను జనకుని సందర్శించి, అసూయ యను శివధనుస్సును విఱచివేసి, ఆనందమను సీతను వివాహము చేసికొని, ప్రతిఘటింపవచ్చిన మదమను పరశురాముని భంగపరిచి, మోక్షమను సాకేత నగరమునకువచ్చి, తానుజీవుఁడు కాడని నిశ్చయించి జీవత్వత్యాగమను పట్టాభిషేకమును వహింపబూని క్రియాశక్తియను కైకవలన చపలత్వమను విఘ్నము తటస్థింపఁగా, బ్రహ్మమను దశరథునిబాసి, మోక్షమను నయోధ్యను వదలి ఆనందమను సీతయు, వైరాగ్యమను లక్ష్మణుఁడును తోడనున్నఁ బయలుదేరి, చిత్తమను సరయువును దాటి, బుద్ధియను గుహునిచేనాదరణఁబడసి, విక్షేపమను మహారణ్యముచొచ్చి, తపస్సను చిత్రకూటమునఁనిలచి అహంకారమను విరాధుని బొలియించి, మనస్సను కాకాసురుని నలయించి, సంకల్పమను కన్నుఁ గ్రుచ్చి, నిర్వికల్పమునకన్నుచ్చి, వీర్యమను నగస్త్యునాశ్రయించి, ధైర్యమను శస్త్రమును పరిగ్రహించి, కామమను శూర్పణఖను విరూపినిగా జేసి, ఆగామికర్మములను ఖరదూషణత్రిశిరులను సంహారణజేసి, ఇచ్ఛయను మారీచును వంచింపఁగా, రాజసమను రావణుఁడు డంబమను సన్యాసి

వేషముతో నానందమను సీత నపహరించుకొనిపోగా, నాత్ముడను రాముడు విజృంభించి, యిచ్ఛయను మారీచుని గీటడంచి, యానందమను సీతనుగానక, యమోఘమైన విచారమునుబొంది, వైరాగ్యమను లక్ష్మణుడు వెంటనడువ విక్షేపమను కిష్కారణ్యములో విచ్చలవిడిదిరుగుచు వివేకమను జటాయువుకు విమలత్వమను సద్గతినొందించి, చింతయను కబంధుని వధించి, సంతోషమను శబరినిగాంచి, మనోవికాసమను ప్రాజనంగీకరించి, నిధిధ్యాసమను హనుమంతునితో సఖ్యము నరించి, సప్తవిధజన్మములను సప్తతాళములను భేదించి, భయమనువాలినిగూల్చి, నిర్భయమను సుగ్రీవుని దేల్చి, నిధిధ్యాసమనుహనుమానుని బురికొల్పగా, నతడుమోహమను మహాసముద్రమును లంఘించి, లోభమను లంకిణినిద్రుంచి, దుర్వాసనలను రాక్షసులనెల్ల మట్టుపెట్టి యానందమను సీతనుగని పెట్టి, సంకల్పమను అశోకవనమును బాడుజేసి, అజ్ఞానమను జంబుమాలినుడుమాజేసి సంశయమను అక్షునిశిక్షించి, విపరీతమను నింద్రజిత్తుని దిరస్కరించి, భ్రమయనుపాశమును ద్రెంచి, రాజసమను రావణుని ధిక్కరించి, మానమను మహాగ్ని నిప్రజ్వలింపజేసి, దుఃఖమనులంకను దగ్ధముచేసి, మోహమనుమహాసముద్రమును దాటి, మరలివచ్చి యానందమను సీతయొక్క సంగతి తెలియజేయగా, నాత్ముడను రాముడు ప్రయత్నము చేసి మోహమను సముద్రమును భంగిపెట్టి, నిశ్చలత్వమను

సేతువునుగట్టి, సత్త్వమను విభీషణుని జేపట్టి విపరీతమను నింద్రజిత్తు నెదిరించి, సందేహమను నాగపాశములో జిక్కి సద్విచారమను గరుత్మంతుని విడుగడజెంది, తామసమను కుంభకర్ణుని సంహరించి, భ్రమయను శస్త్రముచే వైరాగ్యమను లక్ష్మణుడు మూర్ఛిల్లగా, నిధిధ్యాసమను హనుమంతుని ప్రోత్సాహపరిచి, నిష్ఠయను సంజీవిపర్వతమును దెప్పించి, వైరాగ్యమను లక్ష్మణుని మూర్ఛదేర్చి, విపరీతమను యింద్రజిత్తుని పోకార్చి సంచితమను మూలబలము నంతయు సాధనమను మోహనాస్త్రముచే నిర్మూలముచేసి, దుర్వాసనలను నసురులనెల్ల నాశనముజేసి, సద్వాసనలను కపిసైన్యమును సంధరించి, గాంభీర్యమను చాపము నెక్కుబెట్టి, రాజసమను రావణుని నెదిరించి, జ్ఞానమను దివ్యబాణమును బ్రయోగించి, అహంకారమను అమృత కలశమును భేదించి యింద్రియములను పదితలలను ఛేదించి, మహాగ్నినుండి పారిశుద్ధమును వహించి వెలువడిన యానందమను సీత నంగీకరించి, బ్రహ్మమను దశరథుని వీక్షించి, మోక్షమను నయోధ్యాపురము జేరి, జీవత్వనివృత్తియను పట్టాభిషేకమును పొంది, బ్రహ్మమను దశరథుడే తానై కేవల బ్రహ్మసాక్షాత్కారమను రాజ్యాధిపత్యమును వహించెను. యిదియే రామాయణము యొక్క పరమగోప్యమైన అంతరార్థము దీనియందాసక్తి బుద్ధిగలిగి అభ్యసించిన యెడల యింద్రియములయొక్క గారడి

విద్య చక్కగా తెలసి, జ్ఞానోదయమై జననమరణములకు హేతుభూతమైన సంసారాంబుధిని దాటుటకు శక్తిగలుగును.

ప్రతినిత్యము దీనిని శ్రద్ధతో పఠించినగాని, విన్నను గాని, ప్రాణులు పామరత్వమునుండి తొలగి భవార్ణవమునుండి తర్లి బ్రహ్మానంద సామ్రాజ్య సంపదను సంపాదించుకొందురు.

ఓం. శ్శాంతిః శ్శాంతిః శ్శాంతిః

సర్వేజనానాం । సుఖినో భవంతు।
సమస్త శ్రీ । సన్మంగళానిభవంతు॥

శ్రీసీతాలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్న హనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః ॥

సంపూర్ణము.

ERRATA.

పుట.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
2	15	వీధినే	దీనినే
3	1	నేదు	లేదు
5	3	దాంబోవు	రాంబోవు
16	13	అటివలెనే	అటువలెనే
16	17	తత్వాములు	తత్వముల
17	21	సుఖ—ఖస్సు	సుఖదుఃఖ వులు
18	12	కఠినముగా	కఠినముగాన
19	20	జీళిక	జీవికి
39	6	బ్రహ్మముకు	బ్రహ్మము
40	3	అన్య	అనన్య
52	4	దారణ	ధారణ
52	12	సర్వ	సర్ప
56	10	అనిగా	అనగా